

Evida Service A/S
Vognmagervej 14
8800 Viborg

Miljøvurdering og Plan
J.nr. 2023 - 121753
Ref. nicgr
Den 13. maj 2025

Att. Søren Boe Rasmussen og Anni Berndsen

Afgørelse om, at forstærkningsledningen mellem Tølløse og Kirke Såby ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV, tidligere en del af Miljøstyrelsen) har den 14. og 20. juni 2024 modtaget jeres ansøgning via hhv. Holbæk Kommune og Lejre Kommune om etablering af ca. 9 km Ø10" stålledning til transport af bionaturgas (herefter gas), som skal forbinde fordelingsnettet mellem Tølløse og Kirke Såby.

Afgørelse

SGAV har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og sagens øvrige bilag, og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til SGAV, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for det konkrete projekt, jf. § 3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da staten (Evida Service A/S, herefter Evida) er bygherre for projektet. Projektet er omfattet af bilag 2, pkt. 3.b i miljøvurderingsloven omhandlende industrianlæg til transport af gas, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), idet projektet omhandler etablering af en gasledning til transport af gas.

Bygherre har leveret supplerende oplysning til sagen den 26. september 2024, den 28. november 2024, den 27. januar 2025, den 2. februar 2025 og 6. februar 2025. Sagens dokumenter omfatter bygherres ansøgning (bilag 1), projektbeskrivelse (bilag 2), kortbilag (bilag 3), vurdering af påvirkning på udpegningsgrundlaget for F105 og F107 (bilag 4), bygherres supplerende oplysninger (bilag 5), forslag til beredskabsplan for blow-out (bilag 6), risikovurdering af boremudderprodukter (bilag 7), supplerende risikovurdering af boremudderprodukter (bilag 8) og høringsnotat over indkomne høringsvar (bilag 9).

1. Projektbeskrivelse

Projektet omfatter etablering af en forstærkningsledning mellem Tølløse og Kirke Såby i form af et Ø10" stålrør med 19 bar tryk, som skal sikre et mere stabilt gastryk i Sorønettet og på sigt kunne tilbageføre overskydende gas via Energinets kommende tilbageføringsanlæg i Køge. Der er tale om et ca. 9 km langt underjordisk ledningstracé, som opkobles på den eksisterende ventilgruppe på Grønholmvej 14, 4340 Tølløse og den eksisterende ventilgruppe på Søndre Ryevej, 4060 Kirke Såby (Figur 1). Alle nævnte projektaktiviteter er omfattet af anlægsfasen.

Figur 1 - oversigt over ledningstracéet (9 km), markeret med rød farve. Gasledningen kobles på eksisterende ventilgruppe i Tølløse (venstre) og eksisterende ventilgruppe i Kirke Såby (højre). Der foretages 13 underboringer i forbindelse med ledningstracéet, markeret med blå.

² BEK nr. 1608 af 09/12/2024 vedr. bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

1.1 Etablering af en ny forstærkningsledning

Gasledningen etableres over marker i omdrift. Den primære anlægsmetode er åben rørgrav, men projektet gør også brug af styret underboring.

1.1.1 Åben rørgrav

Etablering af ledningsanlægget følger standardretningslinjer hos Evida, som er godkendt af Sikkerhedsstyrelsen. For anlæg ved åben rørgrav i markarealer gælder det, at arbejdsgangen starter med placering af rørene langs ledningstracéet, herunder transport og svejsning af rørene. Herefter foretages muldfrømning og udgravning af selve rørgraven, hvorefter den sammensvejsede gasledning placeres i rørgraven efterfulgt af retablering af det afgrønnede areal. Bredden på rørgraven er ca. 1,65 m ved terrænoverfladen og ca. 65 cm i bunden, mens dybden er ca. 1,5 m. Hele arbejdsgangen fra afgrømning af muld til retablering finder som oftest sted i løbet af én arbejdsdag. Der kan anlægges op til 400 m ledning i markarealer ved åben rørgrav pr. arbejdsdag, hvorfor det enkelte område langs ledningstracéet kun påvirkes kortvarigt og ikke under hele anlægsperioden.

Som udgangspunkt kræver denne rørtype ikke sandomfyldning i rørgraven, men hvis der er mange større og skarpe sten, som ikke kan frasorteres, anvendes der sandomfyldning for at beskytte gasledningen. I tilfælde af sandomfyldning er der tale om en begrænset mængde rent sand (ca. 1.100 m³ hvis hele ledningstracéet sandomfyldes). Hvis der anvendes sandomfyldning i forbindelse med anlægsarbejder i markarealer, kan den overskydende jord udjævnes inden for arbejdsarealet, uden at det har væsentlig påvirkning på terrænforhold, da det opgravede materiale, over en brede på 17 meter vil fylde 1-2 cm. I områder hvor sandomfyldning kan medføre risiko for dræneffekter, forebygges dette ved at lægge lerskotter i rørgraven.

1.1.1.1 Fældning af træer eller rydning af levende hegn

Der ryddes ikke levende hegn i forbindelse med projektet. I forbindelse med passagen af en markvej til Landevejen 41, 4060 Kirke Såby kan der være behov for at fælde 1 til 2 yngre allétræer med en stammediameter på mindre end 20 cm. Hvor projektet ellers krydser levende hegn eller anden bevoksning sker dette ved styret underboring, hvorved bevoksningen ikke berøres.

1.1.2 Styret underboring

I dette projekt anvendes styret underboring til at føre gasledningen under f.eks. veje, beskyttede sten- og jorddiger, fredskovsareal, vandløb og jernbane (Tabel 1). Der foretages styrede underboringer 13 steder langs ledningstracéet med en samlet længde på ca. 1083 m. Underboringerne er af forskellig kompleksitet med hensyn til længde (20-235 m) og dybde (1-5 m), idet den enkelte underboring afhænger af de lokale jordbundsforhold og mulighed for placering af boregruber og arbejdsarealer.

Tabel 1 – oversigt over projektets 13 underboringer med angivelse af den konkrete underboringsbegrundelse, anlægsvarighed, længde og dybde.

Nr.	Placering	Begrundelse	Længde (m)	Dybde (m)	Varighed (dage)
UB1	Grønholmvej	Vej	20	1-2	1
UB2	Hjorteholmvej	Vej	35	1-2	1
UB3	Jernbane	Jernbane	80	1-2	1
UB4	Drænrende	Drænrende	15	1-3	1
UB5	Tilløb til Elverdams Å	Rørlagt vandløb	25	2-4	1
UB6	Kvarmløsevej	Vej og dige	45	1-2	1
UB7	Elvedams Å/Mose	Vandløb	115	Min. 2,5 meter under vandløbsbund	1

UB8	Aarstrupvej	Vej/fredsskov	140	1-5	1
UB9	Landevejen	Vej	45	1-2	1
UB10	Rørlagt vandløb nord for Landevejen	Rørlagt vandløb	28	1-2	1
UB11	Hvalsøvej	Vej	65	1-2	1
UB12	Beplantning ved Tor-kildstrup Gen-brugsplads	Beplantet område	235	1-3	1-2
UB13	Åben mark øst for Tor-kildstrup gen-brugsplads	Fortidsminde beskyttelseslinje	235	1-3	1-2

En styret underboring kræver to arbejdsarealer bestående en startgrube og en slutgrube. Boregruberne placeres således, at det sikres, at der ikke kan ske afstrømning til nærliggende recipienter eller beskyttede natur. Hvis der er behov for yderligere sikring, afskærmes boregrube fra den beskyttede natur eller recipienten med en jordvold. Selve underboringen udføres med et lille styrbart borehoved, som efter gennemboring af strækningen udskiftes med et borehoved i en lidt større diameter. Borehovedet trækkes retur til startgruben, hvorved borehullets diameter udvides. Processen gentages om nødvendigt flere gange. Boregrubernes størrelse afhænger af gasrøret tykkelse, samt dybden på boringen og vil maksimalt være på 20 m². Arbejdspladsen, hvor boreudstyret står, kan ofte holdes inden for de 17 m arbejdsareal omkring ledningstracéet. Det er nødvendigt med plads til at udlægge gasledningen i underboringens fulde længde ved slutgruben, da den svejses sammen på stedet og herfra trækkes gennem underboringen. De styrede underboringer udføres før det øvrige ledningsanlæg, således at beskyttelsesrørene er klar, når gasledningen skal trækkes.

Bygherre vurderer, at alle underboringer med undtagelse af UB12 og UB13 vil have en varighed på én arbejdsdag (Tabel 1). Alle arbejder knyttet til underboringerne, udføres inden for normal arbejdstid, som er mandage til fredage mellem kl. 07-18 samt lørdage mellem kl. 08-14 i Lejre Kommune og mellem kl. 07-14 i Holbæk Kommune (herefter normal arbejdstid). For UB 12 og UB13 hvor arbejdet kan strejke sig over to dage oplyser bygherre, at pilotboringen gennemføres på første arbejdsdag, mens itrækningen foretages den følgende dag.

1.1.2.1 Boremudder

I forbindelse med underboringer anvendes borevæske. Borevæsken består af vand tilsat ca. 2,5 % bentonit og op til 1 % additiver, som ændrer borevæskens egenskaber, herunder smøreevne og viskositet. Hvilke additiver der anvendes afhænger af geologien og andre forhold på lokaliteten samt af underboringens længde, diameter og dybde. Evida stiller krav til boreentreprenøren, så der kun anvendes de typer af borevæskeprodukter, og i de koncentrationer, som er dokumenteret uskadelige for jord, grundvand og overfladevand i DHI-rapporterne³. Når borevæsken blandes med jord fra boringen, kaldes det boremudder. Boremudders funktion er blandt andet at stabilisere borehullet og forhindre udsivning til den omgivende jordmatrice. Der anvendes kun borevæske i en mængde (ca. 256 kg pr. meter underboring), som samlet kan rummes i boregruberne. Dette er også gældende for perioder med meget nedbør.

³ Der henvises til rapporten "Risikovurdering af boremudderprodukter" fra 16/8-2021 (projektnr. 11826018) samt den supplerende risikovurdering "Sammendrag af risikovurderingen af boremudderprodukter" fra 22/10-2021 (projektnr. 11826019). Begge er udarbejdet af Dansk Hydraulisk Institut (DHI) for Energinet Eltransmission A/S.

Bygherre oplyser, at DHI-rapporternes vurderinger er gældende for indeværende projekt, idet vurderingerne er baseret på Baltic Pipe-projektet, hvor ledningens længde og diameter er betydeligt større og derfor vil dette projekts forbrug af boremudder være mindre. Bygherre oplyser, at hvis der bliver behov for at anvende andre borevæskeprodukter eller i højere koncentrationer end dem vurderet i DHI-rapporterne, vil der være tale om en projektændring jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens bilag 2, pkt. 13a.

1.1.2.2 Blow-out

For alle underboringer vil der være en risiko for blow-out med boremudder. Under et blow-out, som er en utilsigtet hændelse, siver boremudderen ud i omgivelserne og på terrænoverfladen. Som udgangspunkt falder risikoen for blow-out med dybden af boringen, mens risikoen stiger med længden. Mængden af boremudder, som frigives ved et potentielt blow-out, kan i dette projekt variere fra nogle skovfulde til maksimalt 4 m³. Der er konstant overvågning af borehovedets placering og visuel overvågning af vandoverfladen ved vandløbsunderboringer og terrænoverfladen ved terrestriske underboringer samt af boregruberne. For at sikre korrekt håndtering af et potentielt blow-out, udarbejdes der altid beredskabsplaner tilpasset de lokale forhold i samarbejde med boreentreprenøren og den pågældende kommune forud for igangsættelse af borearbejdet og der vil altid stå et akut beredskab klar, som inden for én time kan gå i aktion og stoppe, inddæmme og fjerne et potentielt blow-out. I alle tilfælde, hvor det er muligt, vil boremudderen blive inddæmmet med f.eks. bigbags eller brøndringe. I tilfælde af et blow-out på terræn vil boremudderen blive fjernet med håndredskaber, eller suget op med en slamsuger eller anden pumpe. For at optimere håndteringen af et potentielt blow-out, vil det nødvendige udstyr såsom pumper, brøndringe, sandsække, container til opsugning, slamsuger mv. stå klar inden underbøringsarbejdet påbegyndes og adgangsveje til mulige blow-out-områder er også planlagt på forhånd.

Ved lange underboringer kan trykket i boringen blive højt. Det kan være nødvendigt at etablere små aflastningshuller nær underboringen, som erfaringsvist reducerer trykket og dermed risikoen for blow-out. Et aflastningshul er i princippet et ”kontrolleret” blow-out, hvor der på udvalgte strategiske steder foretages små lodrette borehuller fra terræn og ned til den styrede underboring. På den måde vil boremudderen trykkes op gennem aflastningshullerne i stedet for det overliggende jordlag. På terrænoverfladen vil det være muligt at opsamle materialet fra et potentielt blow-out med f.eks. en slamsuger, hvorefter boremudderen enten tilføjes en boregrube eller bortskaffes til godkendt modtageanlæg. Bygherre oplyser desuden, at aflastningshullerne konstrueres og placeres uden risiko for overløb til nærliggende recipienter, beskyttede naturområder eller grundvand.

1.1.3 Arealerhvervelse, overjordiske anlæg og servitutter

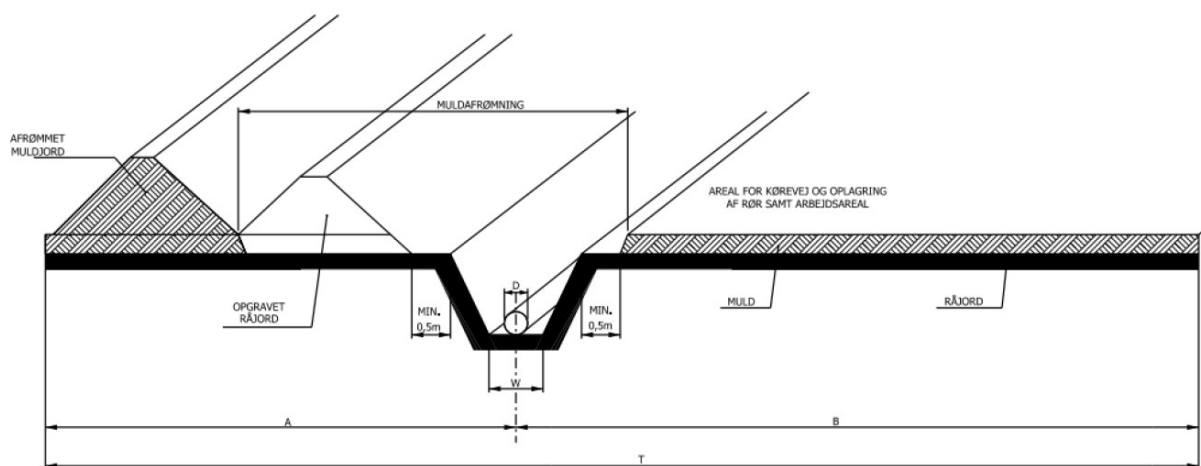
Da gasledningen anlægges under terræn vil den når den er anlagt, foruden afmærkningsstandere på ca. 160 cm’s højde over terræn, være usynlig i landskabet. Ledningstracéet er hovedsageligt placeret på private lodsejeres arealer og i mindre omfang i vejarealer, hvor ledningen placeres under gæsteprincippet. Alle berørte lodsejere kontaktes i forbindelse med rettighedserhvervelsen, som gennemføres med frivillige aftaler eller ekspropriation. Hvor ledningsanlægget etableres i arealer ejet af private lodsejere, pålægges en standardservitut på 4 meter (2 meter på hver side af rørgravens midte). Af servituten fremgår de begrænsende restriktioner, som lodsejeren pålægges i servitutbæltet, herunder at arealet ikke må bebygges eller beplantes med træer med dybtgående rødder. Markarealerne kan fortsat anvendes til almindelig landbrugsmæssig drift efter etablering af ledningsanlægget. Servituten skal beskytte anlægget og sikre Evida adgang til at vedligeholde anlægget, herunder opspore og udbedre fejl.

1.2 Midlertidige arbejdsarealer og depotpladser

Alle arbejdsarealer og depotpladser er midlertidige og tilgås hvor tracéet krydser offentlige eller anlagte veje. Det kan være nødvendigt at anvende køreplader langs tracéet, hvis der er bløde jordbundsforhold, hvor der er behov for kørsel.

Selve anlægsarbejdet inkluderer etablering af et midlertidigt arbejdsbælte på maksimalt 17 m (hhv. 8 og 9 m på hver side af rørgravens midte). Det kan være nødvendigt, at arbejdsbæltet lokalt bevæger sig ud over de 17 m blandt andet i hver ende af tracéet, hvor forstærkningsledningen tilkobles til det eksisterende forsyningsnet. Alle arbejdsprocesser, herunder transport langs tracéet, svejsearbejde, jordarbejde og jorddeponering vil, på den resterende del af ledningstracéet, kunne håndteres indenfor arbejdsbæltet, som er opdelt dels i et område til muldafrømning og rørgrav (4 m), dels transport, kørsel og svejsning (8-9 m) og dels jorddepot (2-4 m).

Der kan være behov for yderligere arbejdsområder, hvor der kan deponeres rør og udføres svejsetest. Områderne vil være afgrænset med hegn og ligge på et areal med dyrket mark, efter aftale med lodsejere. Arealerne vil være udlagt med køreplader, så mandskab kan færdes sikkert og jordstrukturen ikke ødelægges. Rørdepoter og midlertidige arbejdsarealer vil ikke være i bynært miljø, hvor transporter og svejsetests kan påvirke omkringboende i væsentligt omfang. Selve rørgraven graves med en gravemaskine, der typisk anvender en skovl, som er passende til rørgravens dimensioner (Figur 2).

Figur 2 – skitse af det midlertidige arbejdsbælte ved etablering af ledningsanlæg med åben rørgrav. Kilde: Bygherre.

På arealer med begrænset plads, for eksempel ved krydsning af bevoksede markskel og læhegn, reduceres arbejdsbæltet mest muligt, så behovet for at fælde træer og buske reduceres. Typisk vil arbejdsbæltet blive reduceret til tre meter, eller svarende til gravemaskinens bredde. For dette projekt er der planlagt at indsnævre arbejdsområdet i forbindelse med krydsning af et levende hegn nord for Landevejen.

1.3 Trafikale ændringer i forbindelse med anlægsarbejdet

Der vil i forbindelse med anlægsarbejdet forekomme transporter med tung trafik til og fra projektområdet. Transporterne vil ske fra offentlig vej og langs tracéet til arbejdsarealet. Ud over tung trafik med lastbiler, vil der være mandskabstrafik i varebiler/personbiler, til og fra arbejdspladserne på tracéet.

Der kan forekomme kortere perioder, hvor adgangen til ejendomme i nærhed af tracéet kan blive påvirket, som følge af gravearbejde. Evida kontakter de berørte ejendomme og sikrer samtidig, at arbejdet tilrettelægges til mindst gene for den enkelte borger.

2 Realisering og varighed

Anlægsarbejdet er planlagt til at vare ca. 6 måneder og forventes at pågå i perioden august 2025 til januar 2026, med henblik på idriftsættelse fra d. 16. januar 2026. Oprydningen efter de sidste dele af projektet vil ske efter idriftsættelsen, men inden for projektperioden. Efter idriftsættelsen vil de sidste

områder blive ryddet. Der arbejdes ikke på hele strækningen i hele projektperioden, da anlægsarbejdet flytter sig løbende langs ledningstracéet. Alle arbejder knyttet til projektet udføres inden for normal arbejdstid. Ved uheld som f.eks. blow-out og oliespild kan der være behov for, at arbejde uden for normal arbejdstid for at afbøde eventuelle skader fra uheldet.

3 SGAV's vurdering

SGAV har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

4 Målsatte vandområder

Projektets påvirkninger på alle direkte og indirekte berørte vandområder kan potentielt medføre tilstandsændringer eller forhindre målopfyldelse for det enkelte målsatte vandområde, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

Ministeriet for Grøn Trepert har d. 20. december 2024 sendt udkast til genbesøg af vandplanområderne 2021-2027 (VP3) i høring, med frist for at indgive høringssvar d. 20. juni 2025. Det er forsat vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3) som er gældende på området, men den nyeste viden fra genbesøget inddrages i nærværende afgørelsen.

4.1 Aktiviteter der kan påvirke vandforekomster

Potentielle påvirkninger fra projektet, der direkte eller indirekte kan påvirke målsatte vandforekomster i eller nær projektområdet, omfatter den fysiske nedgravning af gasledningen, tørholdelse af boregruber og rørgrave, boremudder fra potentielt blow-out i forbindelse med de styrede underboringer samt eventuelle grundvandssænkninger. Ikke alle anlægsaktiviteter kan medføre påvirkninger på alle vandforekomster. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af den enkelte vandforekomst, inddrages i relevante afsnit.

4.1.1 Tørholdelse af boregruber og rørgrave

Bygherre oplyser, at der i anlægsfasen kan forekomme behov for tørholdelse af boregruber og rørgrave som følge af nedbør i anlægsperioden eller som følge af højtstående grundvand. Overfladevandet vil blive bortledt til samme grundvandsmagasin på nærliggende arealer efter aftale med lodsejer. Bygherre oplyser, at overfladevandet vil blive bortledt til samme grundvandsmagasin og at det inden bortledning sikres, at vandet bortledes til nedsivning i et punkt i terrænet minimum 25 m fra recipienter og at hældningen er væk fra recipienter, samt at der ikke er risiko for, at overfladevandet løber overfladisk af til nærliggende vandforekomster eller beskyttet natur. Hvis det ikke er muligt at bortlede overfladevandet til nærliggende terræn, vil det blive bortledt til spildevandssystemet efter tilladelse fra den pågældende kommune, hvilket også er tilfældet for tørholdelse af boregruberne.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at redegøre nærmere for de præcise udledningspunkter i terrænet eller for eventuelle vandmængder som afhænger af grundvandsstand, konkret nedbørsforhold på anlægstidspunktet samt drændybden på den enkelte matrikel, men bygherre oplyser, at der er tale om en begrænset vandmængde. Det skyldes rørgravens dimensioner (afsnit 1.1.1), at eventuel tørholdelse begrænser sig til maksimalt 4 dage og at boregruberne kan rumme den anvendte mængde boremudder inklusiv skybrudshændelser.

Bygherre vurderer på baggrund af ovenstående, at tørholdelse af boregruber og rørgrave ikke direkte eller indirekte vil påvirke målsatte vandområder. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

4.2 Grundvandsforekomster

Grundvandsmagasinerne opdeles i tre typer; terrænnære, regionale og dybe. Der er ingen regionale grundvandsforekomster inden for projektområdet, men projektet krydser 4 terrænnære og 3 dybe grundvandsforekomster (Tabel 2 og Tabel 3). Alle grundvandsforekomster er målsat til god kvantitativ og god kemisk tilstand. Den aktuelle tilstand for de enkelte grundvandsforekomster fremgår af Tabel , men tilstanden jf. de genbesøgte vandplaner fremgår af Tabel 3. Flere af grundvandsforekomsterne ligger desuden inden for områdeklassificering.

Tabel 2 – oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres aktuelle tilstande jf. de gældende vandplaner.

Navn (ID)	Typologi	Kvantitativ tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
DK202_dkms_3187_ks	Terrænnær	God	Ringe (pesticider)
DK202_dkms_3137_ks	Terrænnær	God	God
DK202_dkms_3639_ks	Terrænnær	God	God
DK202_dkms3652_ks	Terrænnær	God	God
DK202_dkms_3625_kalk	Dyb	God	God
DK201_dkms_3651_ks	Dyb	God	God
DK201_dkms_3619_kalk	Dyb	God	God

Tabel 3 – oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres tilstande jf. de genbesøgte vandplaner.

Navn (ID)	Typologi	Kvantitativ tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
DK202_dkms_3187_ks	Terrænnær	God	Ringe (pesticider)
DK202_dkms_3137_ks	Terrænnær	God	Ringe (pesticider)
DK202_dkms_3639_ks	Terrænnær	God	God
DK202_dkms3652_ks	Terrænnær	God	God
DK202_dkms_3625_kalk	Dyb	God	God
DK201_dkms_3651_ks	Dyb	God	God
DK201_dkms_3619_kalk	Dyb	God	God

Alle danske dybe grundvandsforekomster er uden direkte kontakt til vandløb, søer eller potentielt grundvandsafhængige terrestriske økosystemer, og topkoterne er mindst 25 meter under terrænet. Bygherre vurderer derfor, at de dybe grundvandsforekomsterne ikke påvirkes, idet anlægsarbejdet for rørgravene og underboringerne udføres terrænnært med underboringer på maksimalt 6 meters dybde. Derimod er terrænnært grundvand defineret som grundvandsforekomster, hvor mindst ét magasin har direkte kontakt til overfladen eller potentielt grundvandsafhængige terrestriske økosystemer eller som grundvandsforekomster uden kontakt til overfladevandområder eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer, men med en topkote, der er mindre end 25 meter under terræn. Bygherre oplyser, at der ikke er behov for permanent grundvandssænkning, men det kan blive nødvendigt at bortlede højtstående grundvand til samme grundvandsmagasin på omkringliggende arealer efter aftale med lodsejer (se afsnit 4.1.1 om tørholdelse af boregruber og rørgrave). De midlertidige grundvandssænkninger vil ikke medføre påvirkninger på områdets hydrologiske forhold, da overfladevandet bortledes til samme grundvandsmagasin og derfor ikke medfører ændringer i grundvandsspejlet eller påvirkning af grundvandsforekomstens kvantitative tilstand. Derudover oplyser bygherre, at der ved risiko for dræneffekter placeres lerskotter i rørgraven. Bygherre vurderer derfor, at projektet ikke medfører dræneffekter på nærliggende naturområder eller påvirkning på områdets grundvandsstrømninger.

Den terrænære grundvandsforekomst DK202_dkms_3187_ks er i ringe kemisk tilstand grundet pesticider i både de gældende vandplaner såvel som i genbesøget, mens DK202_dkms_3137_ks i genbesøget ligeledes er i ringe kemisk tilstand grundet pesticider. DK202_dkms_3187_ks ligger inden for arealer med områdeklassificering. Bygherre oplyser, at projektet ikke udleder miljøfremmede stoffer, herunder pesticider, samt at de anvendte borevæskeprodukter i underboringsarbejdet hverken indeholder pesticider eller biocider over grundvandstærskelværdien. Bygherre oplyser desuden, at boremudderet tætnet kontaktheden mellem jordoverfladen i boregruben og det resterende boremudder med få centimeters tykkelse, hvormed boremudderet forhindres i at sive ned gennem jordlagene.

Bygherre oplyser, at der ikke er risiko for oxidering af jordlag, da eventuelt grundvand i rørgravens dybde allerede forventes at være iltet som følge af naturligt varierende terrænnær grundvandsstand. Grundvandspejlet ændres ikke og en eventuel tørholdelse af rørgrave til nærliggende arealer efter konkret nedbørsforhold på anlægstidspunktet vil være sammenlignelig med en større regnhændelse og dermed ikke medføre oxidering af jordlag. Tracéet krydser to ikke okkerklassificerede lavbundslande (omkring Elverdams Å, B1 (herefter Elverdams Å) og i et område mellem Landevejen 4 og Landevejen 12). I tilfælde af, at der observeres okker i forbindelse med midlertidige grundvandssænkninger, vil vandet enten blive bortledt til offentligt spildevandssystem efter forudgående aftale med kommunen; eller blive ført gennem et okkerfiltreringsanlæg, forud for udledning til lokal nedsivning på de omkringliggende marker, efter forudgående aftale med lodsejer. Det udledes derfor ikke okkerholdig vand til de omkringliggende marker, og der er dermed ikke risiko for, at projektet medfører påvirkninger fra okker.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke hindrer målopfyldelse eller medfører risiko for at forringe eksisterende grundvandstilstande hverken kemisk eller kvantitativt. Det begrundes i, at der i forbindelse med midlertidige grundvandssænkninger er tale om en begrænset periode og dermed en begrænset vandmængde, som nedsives lokalt til det grundvandsmagasin det tilhører, hvorfor grundvandsforekomsternes samlede kvantitative tilstand ikke forringes. I de tilfælde, hvor det oppumpede vand ikke kan nedsives lokalt, men bortskaffes til spildevandssystem, vil der være tale om så begrænsede mængder, at det ikke vil medføre en påvirkning på den kvantitative tilstand af grundvandsforekomsterne. Dertil kan påvirkninger fra dræneffekter på områdets grundvandsstrømninger udelukkes. Det skyldes anlægsmetoden med åben grav, hvor der ved risiko for dræneffekter anvendes lerskotter. Da projektet hverken udleder miljøfremmede stoffer eller anvender borevæskeprodukter indeholdende pesticider eller biocider over grundvandskvalitetskravet samt at påvirkninger fra både okker og oxidering af jordlag er udelukket, vil projektet ikke medføre at grundvandsforekomsternes kemiske tilstande forringes.

4.3 Målsatte vandløb

Den potentielle påvirkning af de målsatte vandløb afhænger af om vandløbet berøres direkte eller om vandløbet er nedstrøms beliggende. For de vandløb, som underbores, er der risiko for blow-out (se afsnit 1.1.2.2 om blow-out). Hvis blow-out sker i forbindelse med en vandløbsunderboring, vil spredning af boremudder fra udledningsstedet afhænge af mængden af frigivet boremudder samt af vandløbets dimension og strømforhold. Er vandløbet lille og strømhastigheden i vandløbet lav, falder boremudderet til bunds og kan opsamles, hvorimod stærkere strøm vil føre boremudderet til nedstrøms arealer og oprensningssmulighederne reduceres. Se nedenstående afsnit for nærmere beskrivelse og vurdering af potentielle påvirkninger fra projektet på det enkelte vandløb, herunder ved blow-out.

4.3.1 Direkte berørte målsatte vandløb

Projektet krydser to vandløb, som er omfattet af gældende vandområdeplan og dermed er målsat til at have god økologisk og god kemisk tilstand. Vandløbenes ID og aktuelle tilstand fremgår af Tabel , mens tilstanden for vandløbene i genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 fremgår af Tabel 5.

Tabel 4 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for alle direkte berørte målsatte vandløb jf de gældende vandområdeplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Bentiske alger	Smådyr	Fisk	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
Elverdams Å, B1 (ros_2.2_04140)	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt
Tt. Elverdams Å, vdl 1-6 (c00346)	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt

Tabel 5 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand jf. de genbesøgte vandområdeplaner for alle direkte berørte målsatte vandløb. NSS står for nationalt specifikke stoffer.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Bentiske alger	Smådyr	Fisk	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
Elverdams Å, B1 (ros_2.2_04140)	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ikke-god	Moderat	God
Tt. Elverdams Å, vdl 1-6 (c00346)	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ikke-god	Moderat	God

4.3.1.1 Elverdams Å

Elverdams Å er et naturligt vandløb som krydses med styret underboring (UB7). Bredden ved krydsningsstedet er ca. 3 m og dybden ca. 40 cm, med et fald på ca. 1,8 ‰. Vandføringen er målt ca. 1 km nedstrøms krydsningsstedet. Vandføringen varierer mellem 0,027 m³/sek. og 1,477 m³/sek., med en middelværdi på 0,213 m³/sek.⁴ Her skal der tages højde for, at Tilløb til Elverdams Å løber ud i Elverdams Å mellem krydsningsstedet og målepunktet, hvorfor vandføringen ved krydsningsstedet er lavere end målingen antyder. Bygherre oplyser, at der ikke er gydebanker på strækningen som underbores, hvorfor et blow-out ikke påvirker åens funktionalitet som muligt ynglested for fisk. Strækningen som underbores er i ukendt tilstand for samtlige kvalitetselementer i den gældende vandområdeplan 2021-2027. SGAV bemærker, at den samlede økologiske tilstand, herunder smådyr og fisk, er i god tilstand i

⁴ Klimadatastyrelsen: Hydrologisk Informations- og Prognosesystem. "Elverdamsåen, Observationsstednr: 51000026". <https://hip.dataforsyningen.dk/>.

de tilstødende vandløbsstrækninger, i både opstrøms og nedstrøms retning. De øvrige kvalitetselementer for planter, bentiske alger, NSS og den samlede kemiske tilstand, er ukendte i store dele af å-systemet.

I de genbesøgte vandplaner er vandløbet i moderat samlet økologisk tilstand, den kemiske tilstand god mens tilstanden for NSS er ikke-god grundet zink. For de øvrige kvalitetselementer er tilstanden forsat ukendt. Bygherre oplyser, at der stilles krav til entreprenørerne om, at der ikke kan anvende borekemikalierne XAN-BORE og Hydraul-EZ, som er omfattet af DHI-risikovurderingen, fordi miljøkvalitetskravet for zink i overfladevand er overskredet.

Bygherre oplyser, at vandløbet krydses med en 100 meter lang underboring, som føres minimum 2,5 meter under den faktiske og regulativmæssige vandløbsbund. Langs vandløbet ligger områder med § 3-beskyttet eng og mose. Boregruberne anlægges uden for de beskyttede områder, hvorfor der ikke er risiko for, at vandløbsbrinken eller 2 meter bræmmen langs vandløbet beskadiges eller at naturområdets vegetation påvirkes, ligesom der ikke er risiko for brinkscred. Da boregrupperne placeres uden for de beskyttede naturområder, er underboringen længere end normalt for en krydsning af et vandløb af denne størrelse. Det medfører, at underboringens dybde øges, hvilket vil reducere risikoen for et blow-out i vandløbet. Bygherre vurderer derfor, at risikoen for et blow-out er mindre end normalt. I tilfælde af, at et blow-out skulle forekomme, vurderer bygherre, på baggrund af den begrænsede størrelse på Elverdams Å og baseret på erfaringer fra lignende projekter, at mere end 90 % af boremudderet kan inddæmmes og suges op. De resterende 10 % vil blive fortyndet i vandfasen og sedimenteres på vandløbsstrækninger med lav strømhastighed nedstrøms fra krydsningsstedet. Underboringen udføres parallelt med en mindre vej, hvor det vil være muligt at have maskiner og udstyr til brug ved et eventuelt blow-out. Det betyder, at de § 3-beskyttede områder og vandløbsbrinken ikke påvirkes ved oprensning af et eventuelt blowout.

Elverdams Å er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand, men begge tilstande er i øjeblikket ukendte, mens tilstanden i de genbesøgte vandplaner er henholdsvis moderat og god. Bygherre vurderer ikke, at vandkvaliteten vil blive påvirket væsentlig ved blow-out, da størstedelen af boremudderet kan suges op. Det boremudder der ikke kan suges op og som frigives til vandfasen, vil hurtigt fortyndes og sedimentere nedstrøms i vandløbet, på strækninger hvor strømhastigheden er lav. Bygherre oplyser, at der ikke anvendes borevæskeprodukter, som indeholder biocider, pesticider eller zink, der kan påvirke vandløbskvaliteten, eller forhindre målopfyldelsen for vandløbet jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

4.3.1.2 Tilløb til Elverdams Å

Tilløb til Elverdams Å er et naturligt, men rørlagt vandløb som krydses ved styret underboring (UB5). Tilløb til Elverdams Å er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Den samlede økologiske tilstand er i øjeblikket ukendt, hvilket også gør sig gældende for den kemiske tilstand, mens tilstanden i de genbesøgte vandplaner er moderat samlet økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Da vandløbet er rørlagt på krydsningsstedet, er der ikke risiko for, at vandløbet påvirkes ved krydsningen. I tilfælde af et blow-out, vurderer bygherre, at der ikke er risiko for at boremudder vil komme i kontakt med vandet i det rørlagte vandløb. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at der ikke er risiko for at Tilløb til Elverdams Å påvirkes af projektet i forbindelse med krydsning, herunder at projektet ikke påvirker vandkvaliteten eller forhindrer målopfyldelsen for vandløbet jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

4.3.2 Nedstrøms berørte målsatte vandløb

Projektet krydser de to målsatte vandløb ved UB5 og UB7, og har hydrologisk forbindelse til de øvrige dele af Elverdams Å, som ikke berøres direkte af projektet. Da Tilløb til Elverdams Å er rørlagt på krydsningsstedet, og der derfor ikke er risiko for, vandløbet påvirkes af underboringen, kan det udelukkes at nedstrøms beliggende vandløb påvirkes ved UB5.

Tabel 6 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for alle nedstrøms berørte vandløb jf. de gældende vandområdeplaner.
NSS står for nationalt specifikke stoffer.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Bentiske alger	Smådyr	Fisk	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfylde)
Elverdams Å, B1 (ID ros_2.2_04160)	Ukendt	Ukendt	God	God	Ukendt	God	Ukendt
Elverdams Å, B1 (ID 03072)	Moderat	Ukendt	God	Ringe	Ukendt	Ringe	Ukendt
Tt. Elverdams Å, vdl 1-6 (ID ros_2.2_04260)	Ukendt	Ukendt	God	Ukendt	Ukendt	God	Ukendt
Tt. Elverdams Å (ID c00557)	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat	Ukendt	Ukendt	Ukendt

Tabel 7 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for alle nedstrøms berørte vandløb jf. de genbesøgte vandområdeplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Bentiske alger	Smådyr	Fisk	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfylde)
Elverdams Å, B1 (ID ros_2.2_04160)	Ukendt	Ukendt	God	God	Ikke-god	Moderat	God
Elverdams Å, B1 (ID 03072)	Moderat	Ukendt	God	Ringe	Ikke-god	Ringe	God
Tt. Elverdams Å, vdl 1-6 (ID ros_2.2_04260)	Ukendt	Ukendt	God	Ukendt	Ikke-god	Moderat	God
Tt. Elverdams Å (ID c00557)	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat	Ikke-god	Moderat	God

I tilfælde af et blow-out i forbindelse med underboring af Elverdams Å, vil en begrænset mængde bore-mudder frigives til vandmiljøet. Det boremudder som ikke kan inddæmmes og opsamles, vil blive fortyndet i vandfasen og sedimentere nedstrøms projektets krydsning af Elverdams Å.

Elverdams Å (ID ros_2.2_04160 og 03072) ligger, ligesom dele af Tilløb til Elverdams Å (ID ros_2.2_04260 og 00557), nedstrøms projektets krydsning af Elverdams Å. Bygherre forventer, at 90 % af det frigivne boremudder kan opsamles ved krydsningsstedet, mens de resterende 10 % vil blive fortyndet i vandfasen, og sedimenteres på strækninger med lav strømhastighed. Det må forventes at en mindre del af det frigivne boremudder vil blive ført med strømmen til nedstrøms beliggende strækninger af Elverdams Å og Tilløb til Elverdams Å, hvor det vil sedimentere på strækninger med lav strømhastighed. Bygherre vurderer, at boremudderet vil blive fortyndet i en sådan grad, at der ikke er risiko for, at dele af Elverdams Å eller Tilløb til Elverdams Å påvirkes væsentlig som følge af et eventuelt blow-out. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at der ikke er risiko for, at de nedstrøms beliggende vandløb vil blive påvirket af projektet, herunder at projektet hverken forringer den aktuelle tilstand eller hindrer målopfyldelsen for vandløbene jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

4.4 Målsatte søer

Der er ikke hydrologisk forbindelse fra traceets krydsning af Elverdams Å til målsatte søer. Nærmeste målsatte sø er Maglesø ved Brorfelde (ID 714) som ligger ca. 3,7 km vest for projektet. Der vil ikke være nogle direkte fysiske påvirkninger af Maglesø eller andre målsatte søer som følge af projektet. SGAV vurderer, på baggrund af anlægsarbejdets karakter, herunder, at projektet ikke medfører udledninger eller emissioner af miljøfremmede stoffer, afstanden til vandområdet, samt at der ikke er hydrologisk forbindelse fra projektet til søen, at projektet ikke påvirker Maglesø, herunder at projektet hverken forringer den aktuelle tilstand eller hindrer målopfyldelsen for søen jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

4.5 Målsatte kystvande

Nærmeste målsatte kystvand er Isefjord, indre (ID 165) ca. 2,7 km nord for projektområdet. Der er hydrologisk forbindelse til kystvandet fra projektområdet via underboringen af Elverdams Å ca. 5,5 km opstrøms kystvandet. Kystvandet er omfattet af gældende vandområdeplan og er dermed målsat til at have god økologisk og god kemisk tilstand. De aktuelle tilstande fremgår Tabel 8 og tilstandene jf. de genbesøgte vandplaner af Tabel 9.

Tabel 8 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for kystvandet Isefjord, indre jf. de gældende vandområdeplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer. Vandets klarhed og iltindhold er "ikke-anvendelig", da der ikke foreligger tilstrækkelige data for de biologiske kvalitetselementer.

Navn (ID)	Rodfæstede planter	Alger	Bunddyr	Vandets klarhed	Iltforhold	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)

Isefjord, indre (ID 165)	Moderat	Ringe	Ukendt	Ikke anvendelig	Ikke-god	Ringe	Ikke-god (bly, kviksølv, tri-butyltin, nikkel, benz(a)pyren, cadmium og BDE, sum)
--------------------------	---------	-------	--------	-----------------	----------	-------	---

Tabel 9 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for kystvandet Isefjord, indre jf. de genbesøgte vandområdeplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer. Vandets klarhed og iltindhold er ”ikke-anvendelig”, da der ikke foreligger tilstrækkelige data for de biologiske kvalitetselementer.

Navn (ID)	Rodfæstede planter	Alger	Bunddyr	Vandets klarhed	Iltforhold	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
Isefjord, indre (ID 165)	Moderat	Ringe	Ukendt	Ikke anvendelig		Ikke-god (Arsen, Benz(a)anthracen, chrom og methylnaphthalener, sum samt PCB, sum)	Ringe	Ikke-god (bly, kviksølv, tri-butyltin, nikkel, benz(a)pyren, cadmium og BDE, sum)

Bygherre vurderer, at projektet og dets aktiviteter ikke kan medføre direkte påvirkning af kystvandet grundet projektets karakter uden udledninger eller emissioner af miljøfremmede stoffer samt afstanden dertil. Projektet vil potentielt kunne medføre påvirkninger af kystvandet i tilfælde af blow-out ved underboring af vandløbene med hydrologisk forbindelse til kystvandet. Hvis blow-out sker i forbindelse med en vandløbsunderboring, vil spredning af boremudder fra udledningsstedet afhænge af mængden af frigivet boremudder og af vandløbets dimensioner og strømforhold. Bygherre oplyser, at et blow-out i forbindelse med underboring af Elverdams Å vil frigive en begrænset mængde boremudder, hvor ca. 90 % kan opsamles og efterfølgende bortskaffes til godkendt modtageanlæg. Før den resterende del af boremudderet når kystvandet, vil størstedelen af boremudderet være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vil medføre overskridelse af miljøkvalitetskrav, forringe de aktuelle tilstande eller hindre opfyldelse af fastlagte miljømål.

I forbindelse med et blow-out og den efterfølgende inddæmning og oprydningsarbejdet kan der blive frigivet næringsrigt bundsediment. Dette vil lige som det boremudder som ikke kan inddæmme blive fortyndet i vandfasen og sedimentere på vandløbsstrækninger med lav strømhastighed. På baggrund af afstanden og vandløbets forløb mellem krydsningsstedet og kystvandet vurderes det, at størstedelen af det frigivne bundsediment vil sedimentere i vandløbet, før det når kystvandet. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at der ikke er risiko for, at kystvandet påvirkes, herunder at projektet hverken forringer den aktuelle tilstand eller hindrer målopfyldelsen for kystvandet jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

4.6 Samlet vurdering af målsatte vandforekomster

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående afsnit om målsatte vandforekomster, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil medføre påvirkninger, der kan forringe den aktuelle tilstand eller forhindre målopfyldelse for de berørte målsatte vandforekomster, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

4.7 Havstrategi

Projektets eneste mulige påvirkning på havstrategidirektivets 11 deskriptorer vil være fra et potentielt blow-out i forbindelse med underboringen af Elverdams Å. Det er SGAV's vurdering, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen medfører væsentlige negative påvirkninger på havstrategidirektivets deskriptorer (Tabel 10) og projektet forhindrer derfor ikke god miljøtilstand i havets økosystemer, jf. lov om havstrategi.

Tabel 10 – oversigt over havstrategiens 11 deskriptorer med miljømål og vurdering af projektets påvirkning.

Deskriptor	Miljømål	Vurdering
Nr. 1 - biodiversitet	God miljøtilstand er, når biodiversiteten er opretholdt. Kvaliteten og forekomsten af habitater samt udbredelsen og tætheden af arter svarer til de fremherskende fysiografiske, geografiske og klimatiske forhold.	Der sker ingen udledning af næringsstoffer, pesticider og biocider, iltforbrugende eller forurenende stoffer til havmiljøet, der kan påvirke det eksisterende eller fremtidige grundlag for biodiversiteten. I tilfælde af blow-out ifm. underboringen af Elverdams Å, kan en begrænset mængde boremudder blive frigivet. Derudover kan der potentielt frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Størstedelen af både boremudderet og det næringsrige bundsediment vil være sedimenteret før det når kystvandet, eller være så fortyndet i vandfasen i en sådan grad, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at påvirke biodiversiteten i væsentlig grad. Projektet vurderes ikke at være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand mht. biodiversitet i vandområdet, hverken i anlægsperioden eller driftsperioden, da den idriftsatte ledning ikke medføre emissioner, udledninger eller hydrologiske påvirkninger der direkte kan påvirke eller påvirke grundlaget for biodiversiteten.
Nr. 2 - ikkehjemmehørende arter	God miljøtilstand er, når ikkehjemmehørende arter indført ved menneskelige aktiviteter ligger på niveauer, der ikke ændrer økosystemerne i negativ retning.	Projektet sker på land og medfører ikke at der kan medbringes eller udsættes ikke hjemmehørende arter til natur og havmiljø, da projektet ikke omfatter arbejde med biologiske produkter. Den jord der håndteres i projektet, håndteres lokalt omkring arbejdsarealet. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. ikke-hjemmehørende arter.

Nr. 3 – erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande	God miljøtilstand er, når populationerne af alle fiske- og skaldyrarter, der udnyttes erhvervsmæssigt, ligger inden for sikre biologiske grænser og udviser en alders- og størrelsesfordeling, der er betegnende for en sund bestand.	Projektet sker på land og medfører ikke direkte eller indirekte påvirkninger af havmiljøet og kan dermed heller ikke påvirke erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande. Der sker ingen udledning af næringsstoffer, pesticider og biocider, iltforbrugende eller forurenende stoffer til havmiljøet, der kan påvirke det eksisterende eller fremtidige grundlag for biodiversiteten. I tilfælde af blow-out ifm. underboringen af Elverdams Å, kan en begrænset mængde boremudder blive frigivet. Derudover kan der potentielt frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Størstedelen af både boremudderet og det næringsrige bundsediment vil være sedimenteret før det når kystvandet, eller være så fortyndet i vandfasen i en sådan grad, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at påvirke biodiversiteten i væsentlig grad. Projektet vurderes ikke at være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand mht. erhvervsmæssig udnyttelse af fiskebestande, hverken i anlægsperioden eller driftsperioden.
Nr. 4 – havets fødenet	God miljøtilstand er, når alle elementer i havets fødenet, i den udstrækning de er kendt, er til stede og forekommer med normal tæthed og diversitet og på niveauer, som er i stand til at sikre en langvarig artstæthed og opretholdelse af arternes fulde reproduktionsevne.	Projektet sker på land og vurderes ikke at påvirke havets fødenet. I yderste konsekvens, vil frigivelse af boremudder i vandløb i forbindelse med blowout, betyde at der udledes en lille mængde boremudder til vandmiljøet, samt at der frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Før boremudderet eller det næringsrige sediment når havmiljøet, vil størstedelen være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vurderes at påvirke arter i fødenettet. Projektet vurderes ikke at være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand mht. havets fødenet, hverken i anlægsperioden eller driftsperioden.
Nr. 5 – eutrofiering	God miljøtilstand er, når menneskeskabt eutrofiering er minimeret, navnlig de negative virkninger heraf, såsom tab af biodiversitet, forringelse af økosystemet, skadelige algeforekomster og iltmangel på vandbunden.	Der udledes og anvendes ikke næringsholdige produkter i projektet. En potentiel eutrofieringskilde kan alene forekomme i tilfælde af blow-out, i forbindelse med underboringen af Elverdams Å, hvor der vil være behov for inddæmning af boremudder. Arbejdet kan medføre, at der kan potentielt frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Størstedelen af både boremudderet og det næringsrige bundsediment vil være sedimenteret, eller være så fortyndet

		i vandfasen, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at påvirke havbundens integritet i væsentlig grad. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. eutrofiering.
Nr. 6 – havbundens integritet	God miljøtilstand er, når havbundens integritet er på et niveau, der sikrer, at økosystemernes struktur og funktioner bevarer, og at især bentiske økosystemer ikke påvirkes negativt.	Projektet sker på land og medfører hverken direkte eller indirekte påvirkninger af havbundens integritet. I tilfælde af blow-out ifm. projektet, kan en begrænset mængde boremudder frigives. Der kan potentielt frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Størstedelen af både boremudderet og det næringsrige bundsediment vil være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at påvirke havbundens integritet i væsentlig grad. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. havbundens integritet.
Nr. 7 – hydrografi	God miljøtilstand er, når permanente ændringer af de hydrografiske egenskaber ikke påvirker de marine økosystemer i negativ retning.	Projektet sker på land og medfører hverken direkte eller indirekte påvirkninger af havets hydrografi, herunder dybdeforhold. Projektet medfører ikke gravearbejde i eller nær havbunden. Jorden, der håndteres i projektet, håndteres lokalt i projektområdet. I tilfælde af blow-out ifm. projektet, kan en begrænset mængde boremudder frigives. Størstedelen af boremudderet vil være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at påvirke havets hydrografi i væsentlig grad. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. hydrografi.
Nr. 8 – forurenende stoffer	God miljøtilstand er, når koncentrationer af forurenende stoffer ligger på niveauer, der ikke medfører forureningsvirkninger.	Projektet sker på land og har ikke direkte udledning af forurenende stoffer til havmiljøet. I yderste konsekvens kan der ved blowout under Elverdams Å, frigives en begrænset mængde boremudder. Der anvendes kun de borevæskeprodukter, som er beskrevet og vurderet i DHI-rapporterne (se afsnit 1.1.2.1) om boremudder. Der kan potentielt frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Størstedelen af både boremudderet, herunder additiver, og

		det næringsrige bundsediment vil være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at påvirke koncentrationen af forurenende stoffer i væsentlig grad. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. forurenende stoffer.
Nr. 9 – forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum	God miljøtilstand er, når mængden af forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum ikke overstiger de niveauer, der er fastlagt i fællesskabslovgivningen eller andre relevante standarder.	Projektet sker på land og har ikke direkte udledning af forurenende stoffer til havmiljøet. I yderste konsekvens kan der ved blowout under Elverdams Å, frigives en begrænset mængde boremudder indeholdende additiver. Der anvendes kun de borevæskeprodukter, som er beskrevet og vurderet i DHI-rapporterne (se afsnit 1.1.2.1 om boremudder). Der kan potentielt frigives næringsrigt bundsedimentation under inddæmning af boremudderet. Størstedelen af både boremudderet, herunder additiver, og det næringsrige bundsediment vil være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, inden det når havmiljøet, at det ikke vurderes at bidrage til en overskridelse af grænseværdierne for fisk og skaldyr til konsum. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum.
Nr. 10 – affald	God miljøtilstand er, når egenskaberne ved og mængderne af affald i havet ikke skader kyst- og havmiljøet.	Projektet sker på land og medfører ikke frigivelse af affald til havmiljøet. Affaldet, der håndteres i projektet, håndteres lokalt i projektområdet, kildesorteres og bortskaffes til godkendt modtageanlæg. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. affald
Nr. 11 – under-vandsstøj	God miljøtilstand er, når indførelsen af energi, herunder undervandsstøj, befinder sig på et niveau, der ikke påvirker havmiljøet i negativ retning.	Projektet sker på land og ud fra projektets afstand til havet, vil det ikke medføre undervandsstøj. Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand mht. undervandsstøj.

5 Væsentlighedsvurdering af Natura 2000

For dette projekt er det nærmeste Natura 2000-område N239 (Ryegård Dyrehave, Bramsnæs og Garveriskov og Egernæs med holme og Fuglsø), som er beliggende ca. 2,2 km nord for projektområdet. Derudover er N136 (Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov) beliggende ca. 3,1 km øst for projektområdet. N239 rummer habitatområderne H246 og H247, mens N136 rummer habitatområderne H120 og H199 samt fuglebeskyttelsesområderne F105 og F107.

Alle habitatområder har til formål at beskytte og genoprette en gunstig bevaringsstatus for bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, mens fuglebeskyttelsesområderne har til formål at beskytte bestemte fuglearter, der eksempelvis er følsomme over for ændringer af levesteder.

Bygherre vurderer, at projektets potentielle påvirkninger på natura 2000-områderne og deres udpegningsgrundlag udelukkende knytter sig til projektets anlægsfase og omfatter de aktiviteter, der kan medføre, at levedygtige bestande ikke kan opretholdes (opretholdelse af gunstig bevaringsstatus). Der vil i driftsfasen hverken være aktiviteter eller emissioner fra ledningsanlægget, som kan påvirke habitatnaturtyperne eller arterne på udpegningsgrundlagene, da gassen løber i et lukket system under jorden.

5.1 Påvirkninger på N239

N239 indeholder habitatområderne H246 (Ryegård Dyrehave, Bramsnæs og Garveriskov), som er beliggende ca. 3,1 km nord for projektområdet, og H247 (Egernæs med holme og Fuglesø) som er beliggende ca. 2,2 km nord for projektområdet. For hvert habitatområde gælder et udpegningsgrundlag, som rummer væsentlige forekomster af naturtyper og arter, der er omfattet af naturdirektiverne.

Bygherre vurderer, at driften af nedgravede rørledninger med dertilhørende servitutarealer ikke vil påvirke N239, hvorfor projektets potentielle påvirkninger på N239 og dets udpegningsgrundlag udelukkende knytter sig til projektets anlægsfase og omfatter de aktiviteter, der kan medføre, at levedygtige bestande ikke kan opretholdes (opretholdelse af gunstig bevaringsstatus).

5.1.1 Påvirkning på habitatnaturtyper for H246

Projektområdet er beliggende 3,1 km syd for H246. Der er fra underboringen af Elverdams Å hydrologisk forbindelse til de kystnære habitatnaturtyper inden for H246, herunder strandvold med flerårige planter (1210) og strandeng (1330), via Elverdams Å og kystvandet Isefjord, Indre del. Den hydrologiske forbindelse fra projektområdet til H246 er længere og passere igennem H247. Idet der ikke risiko for at projektet påvirker udpegningsgrundlaget i H247 (Tabel 11), kan det udelukkes at der vil være en påvirkning af habitatnaturtyperne i H246. Bygherre vurderer, at projektaktiviteterne ikke påvirker habitatnaturtyperne i H246 grundet anlægsarbejdets karakter, herunder at projektet ikke medfører udledninger eller emissioner af miljøfremmede stoffer, samt, at afstanden mellem projektområdet og habitatnaturtyperne er minimum 3,1 km. SGAV er på det foreliggende grundlag enige heri.

Tabel 11 – udpegningsgrundlaget for H246. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 246		
Naturtyper:	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Strandeng (1330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Urtebræmme (6430)	Højmose* (7110)
	Nedbrudt højmosse (7120)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	

5.1.1.1 Påvirkning på habitatarter for H246

Stor vandsalamander er som den eneste art på udpegningsgrundlaget for H246. Stor vandsalamander lever det meste af livet på land, mest i skove og haver, og er mest aktiv om natten. Om dagen gemmer den sig i huller i jorden, under grene eller lignende. Stor vandsalamander overvintrer gerne i skovområder, hulrum, kældre, udhuse, under store stammer og sten. Stor vandsalamander er sårbar over for både påvirkning af vandhuller og levesteder på land. Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse og type, men der skal være sol på næsten hele vandfladen (maksimalt 10 % skygge på vandfladen) for, at bestanden kan klare sig på længere sigt. Om foråret i marts-april kommer den frem af vinterdvalen og vandrer ned til vandhullerne, hvor den lever det meste af sommeren. Spredningen fra ynglested til levested på land er typisk omkring 100 m.

Stor vandsalamander er fundet i indlandsdelen af H246 i Ryegård Dyrehave, som ligger ca. 3.1 km fra projektområdet. Der er hverken direkte eller hydrologisk forbindelse mellem tracéet og habitatområdet, ligesom der ligger flere større veje, herunder Holbækmotorvejen, mellem projektet og habitatområdet, som udgør spredningsbarrierer. Bygherre vurderer, at projektet ikke har fysisk påvirkning på eventuelt forekommende individer af stor vandsalamander i Ryegård Dyrehave og at projektet ikke vil have væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger på artens habitat. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

5.1.2 Påvirkning på habitatnaturtyper i H247

Projektområdet ligger ca. 2,2 km syd for H247. Der er hydrologisk forbindelse fra projektområdet til H247 via Elverdams Å og de dele af kystvandet Isefjord, indre del, som ikke er en del H247. Af de 15 habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget (Tabel 12) kan projektet alene påvirke bugt (1160) og strandeng (1330), som potentielt kan blive påvirket ved et blow-out i forbindelse med underboringen af Elverdams Å. De øvrige naturtyper ligger minimum 2,2 km fra projektområdet og berøres ikke af anlægsarbejdet grundet projektets karakter, begrænset omfang og meget lokale påvirkninger i en kort periode.

Tabel 12 – udpegningsgrundlaget for H247. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 247		
Naturtyper:	Bugt (1160)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandeng (1330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Elle- og askeskov* (91E0)	

5.1.2.1 Bugt (1160)

Der foretages en underboring af Elverdams Å som har hydrologisk forbindelse til den marine naturtype bugt, som er på udpegningsgrundlaget. Naturtypen bugt er en del af kystvandet Isefjord, indre, som er i økologisk ringe tilstand og i ikke-god kemisk tilstand i både den gældende og den genbesøgte vandområdeplan (Tabel 8 og Tabel 9). Ved et eventuelt blow-out vil størstedelen af boremudderet kunne inddæmnes og opsamles omkring krydsningsstedet (se afsnit 4.5). Den rest som ikke kan opsamles vil blive kraftigt fortyndet allerede nær udledningsstedet og vil efterfølgende sedimentere på nedstrøms strækninger med lav strømhastighed. SGAV vurderer derfor, at projektet ikke medfører permanente tilstandsændringer eller påvirker habitatnaturtypens bevaringsmålsætning.

5.1.2.2 Strandeng (1330)

Området omkring Elverdams Ås udløb i Isefjord inkluderer en strandeng, ligesom en stor del af habitatområdets nord- og vestvendte kyst består af strandenge. Strandengen omkring åens udløb er i ringe tilstand og projektområdet har hydrologisk forbindelse til strandengen via Elverdams Å. De øvrige strandenge er i moderat til god tilstand. Projektområdet har hydrologisk forbindelse til områderne med strandeng gennem Elverdams Å og kystvandet Isefjord, indre del. Projektet vil alene kunne påvirke strandengene inden for N239 via potentielt blow-out i Elverdams Å. Bygherre vurderer, at et potentielt blow-out ikke vil påvirke strandengene, da størstedelen af boremudderet vil kunne opsamles omkring krydsningsstedet. Den resterende del af boremudderet, som ikke kan opsamles, vil blive kraftigt fortynnet allerede nær udledningsstedet og sedimentere på vandløbsstrækninger med lav strømhastighed. På grund af afstanden og vandløbets forløb vil resterne af boremudder sedimentere inden de når kystvandet og H247. Bygherre vurderer derfor, at projektet ikke medfører risiko for permanente tilstandsændringer eller påvirker habitatnaturtypens bevaringsmålsætninger. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

5.2 Påvirkninger på N136

N136 indeholder habitatområderne H120 (Roskilde Fjord), som er beliggende ca. 3,1 km øst for tracéet, og H199 (Kongens Lyng) ca. 29,5 km nord for projektet, samt fuglebeskyttelsesområderne F105 (Roskilde Fjord), som er beliggende ca. 3,1 km øst for projektet, og F107 (Jægersborg Nordskov) ca. 24 km nord for projektet.

Projektets påvirkninger på H199 og F107 ikke vurderes særskilt, da disse er beliggende henholdsvis ca. 29,5 km og ca. 24 km fra projektområdet. SGAV bemærker, at udpegningsgrundlaget for H199 alene omfatter habitatnaturtyper, og er beliggende i en afstand af ca. 29,5 km, uden forbindelse til projektområdet, og at H199 derfor ikke vil blive påvirket af projektets aktiviteter grundet projektets karakter, begrænset omfang og meget lokale påvirkninger i en kort periode. For fuglene på udpegningsgrundlaget for F107, vil der mellem projektområdet og F107 være arealer af samme eller bedre kvalitet, som kan benyttes under anlægsarbejdets korte periode. Der er derfor ikke risiko for, at projektets anlægsfase omfatter aktiviteter, der kan medføre, at levedygtige bestande ikke kan opretholdes (opretholdelse af gunstig bevaringsstatus).

Bygherre vurderer, at driften af nedgravede kabler med dertilhørende servitutarealer ikke vil påvirke N136, hvorfor projektets potentielle påvirkninger på N136 og dets udpegningsgrundlag udelukkende knytter sig til projektets anlægsfase og omfatter de aktiviteter, der kan medføre, at levedygtige bestande ikke kan opretholdes (opretholdelse af gunstig bevaringsstatus).

Tabel 13 – udpegningsgrundlaget for H199. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 199		
Naturtyper:	Brunvandet sø (3160)	Hængesæk (7140)
	Skovbevokset tørvemose*	
	(91D0)	

Tabel 14 – udpegningsgrundlaget for F107. Ynglefugle (Y) og trækfugle (T).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 107		
Fugle:	Havørn (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

5.2.1 Påvirkning på habitatnaturtyper i H120

Udpegningsgrundlaget for H120 inkluderer 27 naturtyper og 8 arter (Tabel 15). Der er hverken økologisk eller hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og habitatområdet. Habitatnaturtyperne er beliggende i afstande af mindst 3,1 km og vil derfor ikke blive påvirket af projektaktiviteterne grundet anlægsarbejdets karakter, begrænset omfang og meget lokale påvirkninger. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

Tabel 15 – udpegningsgrundlaget for H120. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 120		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålbølge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Mygblomst (1903)
	Stellas mosskorpion (1936)	Eremit* (5380)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Havlampret (1095)	Stor vandsalamander (1166)

5.2.1.1 Påvirkning på habitatarter i H120

Bygherre oplyser, at idet der ikke er økologisk eller hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og habitatområdet, vil projektet ikke påvirke arterne på udpegningsgrundlaget. Der sker ikke en påvirkning af naturtyperne som arterne er knyttet til indenfor H120, at projektet ikke har fysisk påvirkning på de 8 arter på udpegningsgrundlaget. Tracéet anlægges overvejende i dyrkede marker og de steder hvor projektet krydser egnede levesteder udenfor H120 sker dette ved styret underboring, hvorfor områdernes funktionalitet ikke ændres og arterne ikke påvirkes. Bygherre vurderer på baggrund heraf, at der ikke er risiko for habitatarter på udpegningsgrundlaget påvirkes af projektet. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

5.2.2 Påvirkning på udpegningsgrundlaget for F105

Fuglebeskyttelsesområde F105 (Roskilde Fjord) ligger en afstand af ca. 3,1 km fra projektområdet. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F105 inkluderer 20 fugle (Tabel 16). Alle fugle på udpegningsgrundlaget er observeret inden for få kilometer af projektområdet.

Tabel 16 – udpegningsgrundlaget for F105. Ynglefugle (Y) og trækfugle (T).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 105		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Grågås (T)
	Knarand (T)	Skeand (T)
	Krikand (T)	Troldand (T)
	Hvinand (T)	Lille skallesluger (T)
	Stor skallesluger (T)	Havørn (TY)
	Rørhøg (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Sorthovedet måge (Y)
	Dværgterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

5.2.2.1 Påvirkning fra anlægsarbejdet

Bygherre oplyser, at anlægsarbejdet udelukkende medfører en lokal påvirkning af de nærmeste omgivelser omkring selve anlægsarbejdet, i form af støj og kortvarig inddragelse af areal, og at der ikke er direkte forbindelse til F105. Det kan ikke udelukkes, at fuglene på udpegningsgrundlagene befinder sig i eller nær projektområdet inden for anlægsperioden. De væsentligste påvirkninger, som projektet medfører, kommer i form af forøget menneskelig aktivitet og støj langs tracéet i anlægsfasen. Bygherre vurderer, at anlægsarbejdet ikke har væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for F105 grundet afstanden mellem projektet og fuglebeskyttelsesområderne, samt anlægsarbejdets karakter, herunder at der i markarealer kan anlægges op til 400 meter gasledning pr. arbejdsdag, hvorfor eventuelle støjgener fra anlægsarbejdet er kortvarige og flytter sig løbende langs ledningstracéet. Derudover medfører projektet ikke udledninger eller emissioner af miljøfremmede stoffer. Tracéet etableres overvejende i markarealer med spredt bebyggelse. Idet den østlige halvdel af tracéet etableres langs hhv. Holbækmotorvejen og Landevejen, mens de vestligste 1,5 km ligger i umiddelbart nærhed af Tølløse, ligger en del af projektet i områder hvor der allerede er menneskelig aktivitet. Derudover oplyser bygherre, at anlægsarbejdet omfatter øget trafikalt støj fra maksimalt 135 transportere, som er knyttet til projektet over hele anlægsperioden. Transporterne vil ske fra offentlig vej og langs ledningstracéet inden for arbejdsarealet, og dermed ikke til og fra samme punkt i projektområdet. Dertil kommer fuglenes høje mobilitet, der muliggør, at de kan fouragere og raste på nærliggende arealer under anlægsarbejdets korte periode.

Anlægsarbejdet foregår inden for normal arbejdstid. Støjniveauet fra anlægsarbejdet vil derfor være kortvarigt (op til en uge lokalt). Støj fra anlægsarbejdet vil udgøre en forstyrrelse i forhold til det eksisterende støjbillede, men bygherre vurderer, at der ikke er tale om en væsentlig kumulerende støjpåvirkning for fuglene på udpegningsgrundlagene. Det skyldes, at anlægsarbejdet er midlertidigt og at fuglenes høje mobilitet muliggør, at de kan fouragere, raste eller yngle på nærliggende arealer af samme eller bedre kvalitet under anlægsarbejdets korte periode. Med udgangspunkt i ovenstående vurderer bygherre, at anlægsarbejdet, ikke har væsentlig påvirkning på fuglene på udpegningsgrundlaget for F105. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

5.2.2.2 Påvirkning på raste- og fourageringsområder

Ledningstracéet etableres over en kortvarig periode i markarealer med spredt bebyggelse. Det er sandsynligt, at nogle arter på udpegningsgrundlaget anvender projektområdet til fourageringsområde, herunder arter der anvender dyrkede marker til fouragering. Bygherre vurderer, at det ikke er sandsynligt, at anlægsarbejdet forringer arternes raste- og fourageringsmuligheder væsentligt, da arterne er mobile og området er karakteriseret af en meget stor andel af dyrkede marker. Dertil oplyser bygherre, at projektområdet ikke påvirkes permanent men reetableres umiddelbart efter endt anlægsarbejde, hvorfor bygherre vurderer, at projektet ikke påvirker fuglenes raste- og fourageringsområder væsentligt.

Som en del af anlægsarbejdet underbores dele af ledningstracéet uden for fuglebeskyttelsesområderne, men inden for potentielle raste- og fourageringsområder. For alle underboringer gælder, at der er risiko for blow-out (se afsnit 1.1.2.2 om blowout). For potentielt blow-out i forbindelse med terrestrisk natur, oplyser bygherre, at boremudderet fjernes så hurtigt og effektivt som muligt, jf. beredskabsplanen og på en sådan måde, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning på naturområderne. For uddybende beskrivelse og vurdering af blow-out på terrestrisk natur se afsnit 1.1.2.2 om blowout. Bygherre vurderer på baggrund af ovenstående, at anlægsarbejdet, herunder underboringer af vandløb og terrestrisk natur, ikke vil påvirke raste- og fourageringsområder for fuglearterne på udpegningsgrundlaget for F105 væsentligt. SGAV er på det foreliggende grundlag enig. SGAV vurderer, at fuglenes fødegrundlag, herunder fisk, bunddyr og insekter, kan søge væk fra nærområdet i tilfælde af blow-out, men at fuglenes høje mobilitet muliggør, at de kan finde føde på nærliggende arealer indtil fødegrundlaget vender retur.

5.2.2.3 Påvirkning på yngleområder

Projektet har ikke direkte eller hydrologisk forbindelse til fuglebeskyttelsesområderne. Den korteste afstand mellem projektet og F105 er ca. 3,1 km. Da projektet ikke påvirker mulige egnede ynglesteder inden for fuglebeskyttelsesområderne, vurderer bygherre, at den eneste potentielle påvirkning af yngleområder for fugle på udpegningsgrundlaget vil være i arternes naturlige udbredelsesområder nær fuglebeskyttelsesområderne. Bygherre vurderer, at projektet ikke påvirker ynglesteder for fugle på udpegningsgrundlaget og dermed ikke medfører en væsentlig negativ påvirkning på ynglende fugle. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

5.2.2.3.1 Terner, måger og klyde

Flere af ynglefuglene på udpegningsgrundlaget for F105 er knyttet til naturtyper inden for fuglebeskyttelsesområdet som ikke berøres af projektet. Det gælder klyde, sorthovedet måge, dværgterne, havterne og fjordterne. Da mulige egnede yngleområder er knyttet til det marine miljø som findes inden for F105 og dermed ligger minimum 3,1 km fra tracéet, vil der derfor ikke være påvirkning af nævnte fugles yngleområder, idet anlægsarbejdet ikke berører potentielle yngleområder.

5.2.2.3.2 Rørhøg og rørdrum

Yderligere to ynglefugle, rørhøg og rørdrum, er knyttet til områder med rørskov, hvilke blandt andet findes i F105. Tracéet passerer ikke områder med rørskov, som potentielt kunne være egnede ynglesteder for rørhøg og rørdrum. Der vil derfor ikke være påvirkning af nævnte fugles yngleområder, idet anlægsarbejdet ikke berører potentielle yngleområder.

5.2.2.3.3 Havørn

Havørn yngler i høje, gamle træer i uforstyrrede områder. Arten kræver nærliggende søer og kyster med rigelige mængder af fisk og vandfugle. I valget af ynglested er havørnene begrænset af menneskelige forstyrrelser i yngleperioden. Tracéet ligger hovedsageligt i åben mark og tæt på trafikerede veje, og passere ikke mulige egnede ynglesteder for havørn. Der vil derfor ikke være påvirkning af havørnens yngleområder, idet anlægsarbejdet ikke berører potentielle yngleområder.

5.2.2.3.4 Rødrygget tornskade

Arten yngler i åbne, varierede habitater med buskadser, enkeltstående træer, levende hegn osv., som eksempelvis overdrev, klitheder, græsningsenge og ryddede arealer i skov. Tracéet passerer ikke igennem naturtyper som er egnede som yngleområder for rødrygget tornskade. Der vil derfor ikke være påvirkning af rødrygget tornskades yngleområder, idet anlægsarbejdet ikke berører potentielle yngleområder.

5.2.2.4 Samlet vurdering af påvirkninger på F105

Bygherre vurderer, at projektets anlægs- og driftsfase ikke medfører væsentlige negative påvirkninger på udpegningsarterne, herunder deres yngle-, raste og fourageringsområderne jf. Tabel 17. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

Tabel 17 – oversigt over fuglene på udpegningsgrundlaget for F105 med angivelse af den enkelte arts habitat og levevis, vurdering samt projektets påvirkningsgrad. Ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

Art	Habitat og levevis	Vurdering	Påvirkningsgrad
Rørdrum (Y)	Rørdrum yngler i tagrør, skove, langs bredden af søer og vandløb og kræver uforstyrrede tagrørsskove i månederne fra februar til august. Rørdrum bygger sin rede i rørskov under permanent vanddække.	Rørdrum kan fouragere i området under anlægsperioden, men ledningstracéet er ikke placeret nær artens raste- eller ynglesteder. Rørdrum søger føde i uforstyrrede rørskove og bygger rede under permanent vanddække, hvilket ikke findes hvor anlægsarbejdet foretages. På grund af artens høje mobilitet, vurderes det, at arten kan fouragere på lignende omkringliggende arealer under anlægsarbejdets korte periode, hvor der anlægges op til 400 meter gasledning pr. dag.	Ikke væsentlig
Knopsvane (T)	Knopsvane er i vinterhalvåret primært knyttet til lavvandede fjorde eller beskyttede vige med udbredt undervandsvegetation, hvor fuglene ofte ses i store flokke. Fældfugle ses typisk i de samme habitater som de overvintrende fugle, dog koncentreret i færre områder. Knopsvaner er som andre andefugle følsomme over for menneskelige forstyrrelser i deres fældeperiode.	Knopsvane kan være til stede i området under anlægsperioden. Arten er dog knyttet lavvandede fjorde eller beskyttede vige med udbredt undervandsvegetation, som ikke berøres af projektet.	Ikke væsentlig
Sangsvane (T)	Sangsvane forekom førhen primært ved lavvandede fjorde eller beskyttede vige med udbredt undervandsvegetation, men er i dag for hovedpartens vedkommende skiftet til at fouragere på agerjorde, hvor de fouragerer på vintersæd- og rapsmarker samt spild fra høstede roe-, gulerods- og kartoffelmarker. I de seneste år er større flokke set på høstede majsmarker. Sangsvane er i dag en udbredt og relativt talrig vintergæst i hele landet, hvortil de kommer fra yngleområder i Sverige, Finland, Polen, de Baltiske Lande og Rusland.	Sangsvane kan være til stede i området under anlægsperioden. Arten er knyttet til landbrugsarealer som krydses med åben rørgrav hvor området genetableres umiddelbart efter anlægsarbejdet. Ledningstracéet krydser ikke egnede yngleområder. På grund af artens høje mobilitet, vurderes det, at arten kan fouragere på lignende omkringliggende arealer af samme eller bedre kvalitet under anlægsarbejdets korte periode, hvor der anlægges op til 400 meter gasledning pr. dag.	Ikke væsentlig
Grågås (T)	Grågås træffes i Danmark fouragerende på marker og enge, og rastende på vandfladen i søer og	Grågås kan være til stede i området under anlægsperioden. Arten er til-	Ikke væsentlig

	fjorde. I Østdanmark og i Vejlerne forekommer betydelige fældeforekomster i forsommeren. Føden udgøres hovedsageligt af græs og urter samt spildkorn på høstede marker.	knyttet landbrugsarealer som krydses med åben rørgrav hvor området genetableres umiddelbart efter anlægsarbejdet. Ledningstracéet krydser ikke egnede yngleområder. På grund af artens høje mobilitet, vurderes det, at arten kan fouragere på lignende omkringliggende arealer af samme eller bedre kvalitet under anlægsarbejdets korte periode, hvor der anlægges op til 400 meter gasledning pr. dag.	
Knarand (T)	Knarand er tilknyttet mere ferske områder end flere af de andre svømmeænder og ses derfor især ved søer eller meget brakke vådområder, hvor den fouragerer på bundvegetation og smådyr i tilknytning til planterne. Knarand findes i træktiden efterhånden udbredt i hele landet, oftest som enkelte par eller småflokke i større koncentrationer af andre svømmeænder.	Knarand kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens foretrukne yngle- og rasteområder krydses ikke og berøres ikke på anden måde. På grund af artens høje mobilitet, vurderes det, at arten kan fouragere og yngle på lignende omkringliggende arealer under anlægsarbejdets korte periode.	Ikke væsentlig
Skeand (T)	Skeand lever især af smådyr, som den finder i plantevegetation på lavt vand. Den er mere tilknyttet ferskvand og forekommer, i lighed med knarand, sjældnere i brakvandsområder end de andre danske svømmeandearter. Skeand er en lokalt almindelig trækgæst, som findes i træktiden i større antal på nogle få egnede lokaliteter, men ellers ses i små antal blandt flokke af de mere talrige svømmeænder overalt i landet.	Skeand kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens foretrukne yngle- og rasteområder, herunder vandløb, underbores hvor de krydses, hvormed områderne ikke påvirkes.	Ikke væsentlig
Krikand (T)	Krikand er en talrig og udbredt trækgæst. Små antal af krikænder kan, når trækket kulminerer, træffes selv i meget små vandhuller, men store tusindtallige flokke findes især ved fjorde og lavvandede kyster, som rummer større arealer med enge og sumpe. Krikand findes i træktiden ved de fleste egnede lokaliteter.	Krikand kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens foretrukne yngle- og rasteområder bestående af næringsrige moser, søer og strandenge samt næringsfattige skovmoser krydses ikke.	Ikke væsentlig
Troldand (T)	Troldand forekommer primært i ferskvand, men kan også træffes i brakvand. Om vinteren findes troldænder almindeligt i ofte meget store flokke i søer og fjorde.	Troldand kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens er typisk knyttet til søer og laguner, som ikke krydses eller berøres på anden måde.	Ikke væsentlig
Hvinand (T)	Hvinand træffes almindeligt over hele landet uden for yngleperiode.	Hvinand kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens fore-	Ikke væsentlig

	den. Overvintrende fugle kan træffes langs kysterne og i de fleste søer. Hvinand yngler i Danmark i større og mindre søer.	trukne yngle- og rasteområder krydses ikke og berøres ikke på anden måde.	
Lille skallesluger (T)	Arten træffes om vinteren primært i større søer og beskyttede vige. Lille skallesluger yngler i søer og floder i det nordligste Skandinavien og Rusland østover. Arten yngler ikke i Danmark, men overvintrer ret almindeligt herhjemme.	Lille skallesluger kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens foretrukne yngle- og rasteområder krydses ikke og berøres ikke på anden måde.	Ikke væsentlig
Stor skallesluger (T)	Stor skallesluger træffes i yngletiden primært langs kyster i det østdanske og i Sydøstjylland. I vinterhalvåret træffes arten almindeligt over hele landet i større søer, fjorde, nor og laguner. Arten yngler i større søer, floder og langs kysten i Nordeuropa mod syd til Alperne og videre østover. Den danske bestand af stor skallesluger yngler langs kysterne på Als, Sydøstsjælland, Fyn, Møn, Falster og på Bornholm.	Stor skallesluger kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens foretrukne yngle- og rasteområder krydses ikke og berøres ikke på anden måde.	Ikke væsentlig
Havørn (TY)	Havørn yngler i høje, gamle træer i uforstyrrede områder. Arten kræver nærliggende søer og kyster med rigelige mængder af fisk og vandfugle. I valget af ynglested er havørnene påvirket af risikoen for menneskelige forstyrrelser i yngleperioden.	Havørn kan være til stede i området under anlægsperioden, men ledningstracéet krydser ikke artens foretrukne yngle-, raste- eller fourageringsområder.	Ikke væsentlig
Rørhøg (Y)	Rørhøg yngler i Danmark i røskove i moser, søer og tørvegrave. Fødesøgning foregår over marker, vedvarende græsarealer og enge.	Rørhøg kan være til stede i området under anlægsperioden, men ledningstracéet krydser ikke artens foretrukne yngle-, raste- eller fourageringsområder.	Ikke væsentlig
Blishøne (T)	Blishøne forekommer i vandhuller, søer, åer, lavvandede fjorde og langs beskyttede kyster. Arten er i vinterhalvåret primært knyttet til søer, lavvandede fjorde eller beskyttede vige med udbredt undervandsvegetation, hvor de ofte ses i store flokke. Fældefugle ses typisk i de samme habitater som de overvintrende fugle, dog koncentreret i færre områder.	Knarand kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens er primært knyttet til våde naturtyper og artens foretrukne yngle- og rasteområder krydses ikke og berøres ikke på anden måde.	Ikke væsentlig
Klyde (Y)	I Danmark yngler arten især i umiddelbar nærhed af lavvandede områder med slikvade. Kolonien anlægges ofte på mindre øer og holme eller på kortgræssede strandenge, helst på steder som er vanskeligt tilgængelige for ræve,	Klyde kan være til stede i området under anlægsperioden. Artens er primært knyttet til våde naturtyper og artens foretrukne yngle- og rasteområder krydses ikke og berøres ikke på anden måde.	Ikke væsentlig

	ind imellem i tilknytning til havternekolonier. Få indlandskolonier ligger også ved lavvandede søbred-der med sparsom vegetation eller i kunstigt gravede søer som klæg-grave og slambassiner. Uden for yngletiden opsøger arten lavvan-dede tidevandsområder med slik-rige vadeblader, som delvis tørlæg-ges ved lavvande.		
Sorthovedet måge (Y)	Sorthovedet måge yngler udeluk-kende i kolonier af hættemåge eller stormmåge på mindre øer og holme ved kysten eller i lagune-søer. Sorthovedet måge kan påvir-kes af menneskelige forstyrrelser på ynglepladserne.	Sorthovedet måge kan være til stede i området under anlægsperioden. Ar-tens foretrukne yngle- og rasteområ-der krydses ikke og berøres ikke på anden måde.	Ikke væsentlig
Dværgterne (Y)	Dværgterner yngler i Danmark på sandstrande, sandrevler, småøer samt på strandenge med kort vege-tation (og som regel med sandede områder). Bortset fra strandene langs den jyske vestkyst yngler ar-ten ofte på ubeboede øer og holme. Arten yngler enkelte steder ved søer i indlandet. Dværgterne yng-ler som regel i mindre kolonier, ofte sammen med havterne. I få tilfælde ses kolonier på over 50 par.	Dværgterne kan være til stede i områ-det under anlægsperioden, men led-ningstracéet krydser ikke artens fore-trukne yngle- eller rasteområder.	Ikke væsentlig
Fjordterne (Y)	Fjordterne yngler i Danmark i ko-lonier på småøer og holme belig-gende i fjorde og ved kyster, men arten yngler også i søer inde i lan-det. Fjordterner slår sig gerne ned i havterne- eller hættemågekolo-nier.	Fjordterne kan være til stede i områ-det under anlægsperioden, men led-ningstracéet krydser ikke artens fore-trukne yngle- eller rasteområder.	Ikke væsentlig
Havterne (Y)	Rødrygget tornskade yngler i åbne, varierede habitater med buskad-ser, enkeltstående træer, levende hegn osv., som eksempelvis over-drev, klitheder, græsningssenge og ryddede arealer i skov.	Havterne kan være til stede i området under anlægsperioden, men led-ningstracéet krydser ikke artens fore-trukne yngle- eller fourageringsom-råder.	Ikke væsentlig
Rødrygget tornskade (Y)	Rødrygget tornskade yngler i åbne, varierede habitater med buskad-ser, enkeltstående træer, levende hegn osv., som eksempelvis over-drev, klitheder, græsningssenge og ryddede arealer i skov.	Rødrygget tornskade kan være til stede i området. Arten er knyttet til åbne, varierede landskaber med bu-skadser, enkeltstående træer, levende hegn osv., som eksempelvis overdrev, klitheder, græsningssenge og ryddede arealer i skov. Tracéet passere ikke igennem naturtyper som er egnede som yngleområder for rødrygget tornskade.	Ikke væsentlig
Hvepsevåge (Y)	Hvepsevåge yngler i gamle løv-skove, hvor reden ofte placeres i de	Hvepsevåge kan være til stede i om-rådet under anlægsperioden, men	Ikke væsentlig

	mere lysåbne dele og er i yngletiden meget sky, så forstyrrelser nær reden og ødelæggelse af enge og åbne græsarealer, hvor arten fouragerer, synes at være de største trusler.	ledningstracéet krydser ikke artens foretrukne yngle-, raste- eller fourageringsområder.	
Sortspætte (Y)	Sortspætte yngler i løvskov særligt, hvor ældre bøgetræer støder op til nåletræsbevoksninger med forekomst af herkulesmyre og rød skovmyre, som er blandt sortspættens vigtigste fødeemner i yngletiden.	Sortspætte kan være til stede i området under anlægsperioden. Arten er knyttet til løvskov særligt, hvor ældre bøgetræer støder op til nåletræsbevoksninger med forekomst af herkulesmyre og rød skovmyre, som er blandt sortspættens vigtigste fødeemner i yngletiden. Tracéet passere ikke igennem naturtyper som er egnede som yngleområder for sortspætte.	Ikke væsentlig

5.1.4 Samlet vurdering af påvirkninger på nærmeste Natura 2000-områder

SGAV vurderer på baggrund af væsentlighedsvurderingen, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke de pågældende Natura 2000-områder væsentligt, hvorfor der ikke er behov for at foretage en konsekvensvurdering, jf. habitatbekendtgørelsen.

6 Bilag IV-arter

I og omkring projektområdet findes der potentielt en række særligt beskyttede arter, som er beskyttede i henhold til EU's habitatdirektivs bilag IV. Beskyttelsen er implementeret via flere regelsæt og der er bl.a. forbud mod alle former for forsætlig indfangning og drab samt forbud mod beskadigelse og ødelæggelse af deres yngle- og rasteområder. Der vil ikke være påvirkninger på bilag IV-arter i driftsfasen, idet der er tale om et nedgravet rørledningsanlæg, samt at projektet ikke medføre permanente ændringer af projektområdets hydrologi eller funktionalitet. I anlægsfasen kan projektet potentielt påvirke bilag IV-arter fysisk, da anlægsarbejdet er forbundet med graveaktiviteter, etablering af arbejdsarealer og -veje, støj fra anlægsmaskiner eller fra underbøringsaktiviteter samt ved potentielt blow-out. Derudover kan der ske en påvirkning på nogle arter ved, at korridorer mellem levesteder og yngle- og rasteområder midlertidig afskæres. Ikke alle aktiviteter kan medføre påvirkninger på alle bilag IV-arter. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af påvirkningen på den enkelte art, inddrages i nedenstående relevante afsnit.

Bygherre oplyser, at vandløbene, som underbores, ikke påvirkes fysisk af anlægsarbejdet, idet underboringen af Elverdams Å (UB 7) starter og slutter således at vandløbsbrinken og 2-meterbræmmen ikke beskadiges, samt at ledningsanlægget føres minimum 2,5 m under den faktiske vandløbsbund. Mulige påvirkninger fra projektets underbøringer begrænser sig derfor til en uheldssituation i form af blow-out, hvor indholdsstofferne i boremudderet potentielt kan påvirke områdets arter. Ved underboring af vandløb opsamles ca. 90 % af boremudderet fra et potentielt blow-out omkring underboringen, mens de resterende 10 % fortyndes i vandfasen og sedimentere på vandløbsstrækninger med lav vandhastighed (se afsnit 1.1.2.2 om blowout). Vandløbets funktionalitet som levested påvirkes derfor ikke af projektet. De to øvrige vandløb som krydses, Tilløb til Elverdams Å og forlængelsen af Vintre Møllebæk, er rørlagte på krydsningsstedet. Da vandet her er skærmet i vandløbsrøret, vil et evt. blow-out ikke påvirke vandløbenes kvalitetselementer eller funktionalitet som levested for bilag IV-arter i området.

For potentielle blow-out i forbindelse med terrestrisk natur, oplyser bygherre, at boremudderet fjernes så hurtigt og effektivt som muligt, jf. beredskabsplanen og på en sådan måde, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning på naturområderne, herunder mulige yngle- og rasteområder for bilag IV-arter. For uddybende beskrivelse og vurdering af blow-out på terrestrisk natur se afsnit 1.1.2.2 om blowout.

Bygherre har oplyst, at der er tilstedeværelse nær projektområdet af flagermus, hasselmus, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø, grøn mosaikgoldsmed og natlyssværmer som beskrives i det følgende. Bygherre har ikke oplyst, og SGAV har ikke kendskab til tilstedeværelsen af yderligere bilag IV-arter indenfor eller i nærheden af projektområdet.

6.1 Flagermus

Alle arter af flagermus er bilag IV-arter. Der er ikke registreret fund af flagermus inden for projektarealet, men der er registreret flagermus i Tølløse, ca. 800 meter fra tracéet og i skovområderne omkring projektet. Det kan derfor ikke udelukkes, at flagermus forekommer inden for projektområdet. Tilstedeværelsen af flagermus bestemmes i høj grad af fourageringsmulighederne i området og afhænger desuden af flagermusarten. Flagermus lever primært af insekter, som afhængig af flagermusarten, enten jageres flyvende eller fanges på blade eller husmure. Flagermusarterne er generelt truet af nedrivning af ældre bygninger og fældning af gamle hule træer, idet de danske flagermusarter primært yngler i bygninger og træer med hulheder, ligesom flagermus ofte gør brug af eksisterende læhegn og mindre skovarealer som ledelinjer mellem yngle- og rasteområderne. Bygherre oplyser, at projektet ikke inkluderer ombygning eller nedrivning af bygninger som huser flagermus, fældning af flagermusegnede træer eller rydning af levende hegn, som er egnede yngle- eller rasteområder for flagermus. I forbindelse med UB3, UB6, UB8, UB10 og UB 12, som krydser hhv. en jernbane, 2 veje, et skovområde, et rørlagt vandløb og et bevokset område, krydser projektet bevoksning ved styret underboring, hvorved træer og buske ikke påvirkes af projektet. I forbindelse med passagen af en markvej til Landevejen 41, 4060 Kirke Såby kan der være behov for at fælde 1 til 2 yngre allétræer med en stammediameter på mindre end 20 cm. Bygherre vurderer ikke, at projektet medfører risiko for at påvirke ledelinjer for flagermus, ligesom der ikke vurderes at være risiko for individdrab eller på andre måder vil have væsentlig negativ påvirkning på flagermusarternes yngle- og rasteområder.

Bygherre oplyser, at der for alle underboringer er risiko for blow-out. Et blow-out i vandfasen kan få betydning for tilstedeværelsen af insekter, som nogle flagermusarter er afhængige af. SGAV vurderer, at flagermusarternes høje mobilitet muliggør, at de kan finde føde på nærliggende arealer indtil fødegrundlaget vender retur.

Flagermus er aktive i skumrings- og nattetimerne, mens anlægsarbejdet udføres inden for normal arbejdstid, hvor flagermus er inaktive. Projektet indeholder ikke aften- og natarbejde, hvorfor der ikke er risiko for individdrab i nattetimerne hvor flagermus er aktive.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke vil have en negativ påvirkning på de forskellige flagermusarter i området, idet deres umiddelbare yngle- og rasteområder ikke berøres i forbindelse med projektet og at anlægsarbejdet udføres uden risiko for individdrab, ligesom der ikke fældes eller ryddes levende hegn som kan fungere som ledelinjer for flagermus.

6.2 Hasselmus

Hasselmus findes i skovområder med blandede løv- og nåltræsforekomster. Arten foretrækker et stabilt miljø og levested og vil derfor være tæt knyttet til skovarealer, der har været skov i længere tid. Arten bevæger sig typisk få hundrede meter fra levestederne. I sommerperioden er arten nataktiv og mobiliserer sig ikke i dagtimerne, hvor anlægsarbejdet forekommer, mens den fra omkring oktober til maj er i vinterdvale.

Arten er registreret i flere skovområder i nærheden projektområdet, hvor den nærmeste registrering er en registrering fra 1990 ca. 2,5 km syd for tracéet, mens den nærmeste registrering fra de seneste 10 år er i Bidstrupskovene syd for Kirke Hvalsø som er en del af N146, hvor arten dog ikke er på udpegningsgrundlaget, ca. 7,3 km fra tracéet.

Arten er særligt sårbar over for opsplitning af skovarealer og levende hegn, der kan fungere som spredningsveje. Projektet giver ikke anledning til ændret skovdrift eller arealanvendelse, og projektet giver ikke anledning til fældning af træer eller hegn, som kan opsplitte artens yngle- og rasteområder. De steder hvor egnede levesteder krydses, sker dette ved styret underboring, hvorved områdets ikke påvirkes og funktionaliteten ikke ændres. I tilfælde af et blow-out på terrestrisk natur vil udsivende boremudder blive fjernet med skovl og/eller slamsuger eller anden pumpe, uden, at der køres i naturområderne, hvorfor området ikke påvirkes væsentligt og funktionaliteten af området som levested ikke påvirkes. Hasselmus er aktiv i nattetimerne, mens anlægsarbejdet udføres inden for normal arbejdstid, hvor hasselmus er inaktiv.

På baggrund af afstanden mellem registreringerne og projektområdet, det forhold at egnede levesteder ikke påvirkes, at Kirke Hvalsø, jernbanen og flere større veje ligger mellem Bidstrupskovene og tracéet, og derved udgør en spredningsbarriere mellem de to områder, samt at projektet ikke indeholder natarbejde, vurderer SGAV, at det kan udelukkes, at der er risiko for individdrab, eller anden påvirkning af hasselmus som følge af projektet.

6.3 Markfirben

Markfirben findes i det meste af Danmark men er truede af blandt andet habitatopsplitning og ødelæggelse af spredningskorridorer. Markfirben kan være aktive fra ultimo februar til november, men normalt er aktivitetsperioden fra april til medio oktober. Deres yngle- og overvintringshabitater består af soleksponerede skrænter med løs, tør jord og sparsom bevoksning, herunder overdrev og heder, sydvendte bane- og vejskråninger eller jord- og stendiger. Bygherre oplyser, at der langs ledningstracéet ikke er sydvendt jernbaneskråning med potentiale som yngle- og overvintringshabitat.

Bygherre oplyser, at der er en række registreringer af markfirben nord for Holbækmotorvejen. Det må formodes, at der er stabile forekomster af markfirben omkring Ordrup Skov og de øvrige naturområder nord for motorvejen. Hele projektområdet ligger syd for motorvejen, der udgør en væsentlig barriere mellem projektet og forekomsterne af markfirben. Hovedparten af anlæggelsen sker i intensivt dyrkede marker, der typisk ikke udgør egnet habitat for markfirben, da den foretrækker tørre biotoper, som heder, overdrev, råstofgrave og sydvendte skråninger med blandet men sparsom vegetation og løs jord. Arten vil i høj grad anvende soleksponerede ledelinjer som spredningskorridorer. Beskyttede diger og naturområder inden for projektområdet underbores, og vil dermed ikke blive fysisk påvirket af projektet. Der kan i forbindelse med styret underboring ske blow-out. I tilfælde af et blow-out på terrestrisk natur vil udsivende boremudder blive fjernet med skovl og/eller slamsuger eller anden pumpe, uden, at der køres i naturområderne, hvorfor området ikke påvirkes væsentligt.

Bygherre vurderer derfor, at der ikke er væsentlig risiko for individdrab eller anden påvirkning af markfirben, da arten ikke er registreret i og omkring projektområdet, at projektområdet ikke indeholder egnede yngle- og rasteområder samt at artens væsentlige spredningsveje ikke påvirkes som følge af projektet. SGAV er på det foreliggende grundlag enig.

6.4 Stor vandsalamander

Stor vandsalamander lever det meste af livet på land, mest i skove og haver. Den er mest aktiv om natten. Om dagen gemmer den sig i huller i jorden, under grene eller lignende. Stor vandsalamander overvintrer gerne i skovområder, hulrum, kældre, udhuse, under store stammer og sten. Om foråret i marts-april kommer den frem af vinterdvalen og vandrer til vandhullerne, hvor den lever det meste af sommeren. Størstedelen af bestanden vandrer få hundrede meter fra deres overvintringssted for at finde egnede ynglehuller. Spredningen fra ynglested til levested på land er typisk omkring 100 m. Stor vandsalamander er sårbar over for både påvirkning af vandhuller og af levesteder på land.

Der er registreret fund af stor vandsalamander i et vandhul sydøst for Kirke Såby i en afstand af ca. 3 km fra tracéet, samt Torkilstrup længere mod nordøst, på nordsiden af Holbækmotorvejen ca. 500 m fra tracéet. I forhold til fundet i Torkilstrup udgør Holbækmotorvejen dog en væsentlig barriere for spredning i retning mod projektområdet.

Projektet krydser ikke egnede yngle- eller fødesøgningsområder. På steder hvor tracéet krydser mulige overvintringsområder, sker dette ved styret underboring, hvorved området ikke berøres af projekttiltag. I tilfælde af et blow-out på terrestrisk natur vil udsivende boremudder blive fjernet med skov og/eller slamsuger eller anden pumpe, uden at der køres i naturområderne, hvorfor området ikke påvirkes væsentligt og funktionaliteten af området som levested ikke påvirkes. Projektet indeholder ikke natarbejde, hvorfor der ikke er risiko for, at arten påvirkes i nattetimerne, hvor den er mest aktiv.

Bygherre vurderer, på baggrund af afstanden på mindst 500 m til projektområdet, tilstedeværelsen af flere spredningsbarrierer mellem tracéet og egnede levesteder nær projektet, samt, at egnede levesteder ikke påvirkes, at der ikke er risiko for, at der forekommer individdrab eller, at arten på anden måde påvirkes af projektet. SGAV er på det forelæggende grundlag enig heri.

6.5 Spidssnudet frø

Spidssnudet frø trives bedst, hvor der er sammenhængende natur, hvor den kan vandre igennem egnet vegetation fra sted til sted. Afstanden fra ynglevandhullet til opholdssteder er typisk få hundrede meter eller endnu kortere, men kan være op til 1 km eller mere. Væsentligt for artens vandringsruter er, at der ikke forekommer barrierer, som veje, store bygninger, større vandløb mm.

Der er flere registreringer af spidssnudet frø i skovområdet syd for Kirke Såby. Nærmeste registrering er ca. 3,4 km sydøst for projektet, hvor der er hyppig forekomst af vandhuller omkring skovområderne. Der er ikke fund af arten i nærhed til tracéet. Da projektet ligger mere end 3 km fra området hvor de er registreret og i øvrigt ligger i dyrket mark og nær trafikeret vej, vurderes det ikke sandsynligt, at arten vandrer ind i projektarealet. Projektet påvirker ikke egnede levesteder.

Der hvor tracéet krydser mulige levesteder, sker det ved styret underboring, hvorved området ikke berøres af projekttiltag i anlægsfasen. Åbne borregruber afskærmes om natten, så der ikke er risiko for, at spidssnudet frø, eller andre padde falder i borregruberne.

I tilfælde af et blow-out på terrestrisk natur vil udsivende boremudder blive fjernet med skov og/eller slamsuger eller anden pumpe, uden at der køres i naturområderne, hvorfor området ikke påvirkes væsentligt og funktionaliteten af området som levested ikke påvirkes.

Bygherre vurderer, at der ikke er risiko for, at anlægsarbejdet vil medføre individdrab eller anden påvirkning af arten på grund af projektets placering i forhold til vandhuller, spredningsmuligheder, afstand og befærdet infrastruktur som fungere som barriere for spredning. SGAV er på det foreliggende grundlag enig heri.

6.6 Grøn mosaikguldsmed

Grøn mosaikguldsmed er tæt knyttet til sin værtsplante krebseklo, hvor hele artens nymfestadie tilbringes. Nymfen lever i rene søer og moser, hvor der er hyppig tilstedeværelse af krebseklo. I nymfestadiet er arten meget stillesiddende og holder sig til ynglevandhullet. De voksne individer kan strejfe meget omkring og kan ses langt fra ynglevandhullerne.

De voksne individer er meget mobile og kan flytte sig, hvis de befinder sig inden for projektets anlægsområde, men artens er sårbar over for påvirkning af krebseklo, herunder fysiske og kemiske ændringer af levestedets hydrologi, som eutrofiering eller grundvandssænkning, der udtørre vandhuller. Beskædning af værtsplanten kan påvirke op mod tre generationer af nymfer. Bygherre oplyser, at der ikke er observeret krebseklo i nærheden af projektområdet.

Arten er registreret ca. 9 km syd for tracéet i Bidstrupskovene syd for Kirke Hvalsø som er en del af N146, hvor arten dog ikke er på udpegningsgrundlaget. Tracéet krydser ikke egnede yngle- eller rasteområder.

SGAV vurderer på baggrund af, at projektet ikke berører egnede yngle- og levesteder, samt, at den voksne guldsmed er meget mobil, at der ikke er risiko for, at projektet vil medføre individdrab. SGAV vurderer yderligere, at arten ikke vil blive påvirket af projektet, da der er tale om en lokal og midlertidig påvirkning i forbindelse med anlægsarbejdet, at arten ikke er sårbar over for støj og andre forstyrrelser, at der ikke er registreret krebseklo i vandområder i nærheden af projektet, at der ikke ryddes beplantning som er væsentlig for arten og at anlægsarbejdet ikke udgør en barriere for artens vandring mellem yngle- og rasteområder grundet artens høje mobilitet.

6.7 Natlyssværmer

Arten er i Danmark tilknyttet tørre levesteder, som sandede udyrkede arealer og marker, skovrydninger eller lignende, men kan også findes i mere fugtige biotoper som staudebræmmer lands vandløb og moser. I Danmark er arten primært knyttet til tørre biotoper som har været udsat for nogen menneskelig aktivitet. Arten er afhængig af en række værtsplanter som f.eks. rødfrugtet natlys, gederams, lådden dueurt og kær-dueurt og er i Danmark især fundet på gederams og dueurt. Arten har én årlig generation. De voksne individer ses fra starten af maj og indtil slutningen af juni. Æggene lægges på undersiden af værtsplantens blade, og laverne findes i de tidlige stadier på værtsplanten, mens fuldt udvoksede larver ofte forlader værtsplanten om dagen, og opholder sig ved eller i nærheden af stænglen. Sidst på sommeren forpupper larven sig i jorden eller på jordoverfladen og overvintrer indtil maj hvor forvandlingen til voksent individ finder sted. Laven kan i sin søgen efter et egnet overvintringssted bevæge sig mere end 100 m. Arten blev første gang registreret i Danmark i 2005, og Danmark indrapporterede ikke bevaringsstatus for natlyssværmer i 2019 da, da arten på daværende tidspunkt ikke var omfattet af det nationale overvågningsprogram. Der foreligger derfor ikke en vurdering af de potentielle trusler mod arten i Danmark, men i andre lande er landbrugets brug af pesticider, ændringer af økosystemer, ændringer i landbrugspraksis og -parceller, samt ændringer i tilstanden af vådområder angivet som de væsentligste trusler mod arten.

Arten er registreret nær Grøntved overdrev ca. 3,2 km nordvest for projektet. Da anlægsarbejdet ligger i intensivt dyrkede markarealer og ikke påvirker naturtyper eller bræmmer med artens værtsplanter og ikke medfører ændring i brugen af arealer, vurderer bygherre ikke, at artens yngle- og rasteområder påvirkes. Ved styrede underboringer anlægges boregruberne udenfor 2-meters bræmmen, hvorfor eventuelle egnede levesteder ikke påvirkes. I tilfælde af et blow-out på terrestrisk natur vil udsivende boremudder blive fjernet med skov og/eller slamsuger eller anden pumpe, uden at der køres i naturområderne, hvorfor området ikke påvirkes væsentligt og funktionaliteten af området som levested ikke påvirkes.

Da projektet ikke berører egnede levesteder, ikke medføre ændringer af tilstanden af vådområder, ændret brug af arealer eller udledning af pesticider vurderer SGAV, at der ikke er risiko for at projektet vil medføre individdrab, ligesom det vurderes, at projektet ikke vil forringe artens levesteder eller på anden måde påvirke arten.

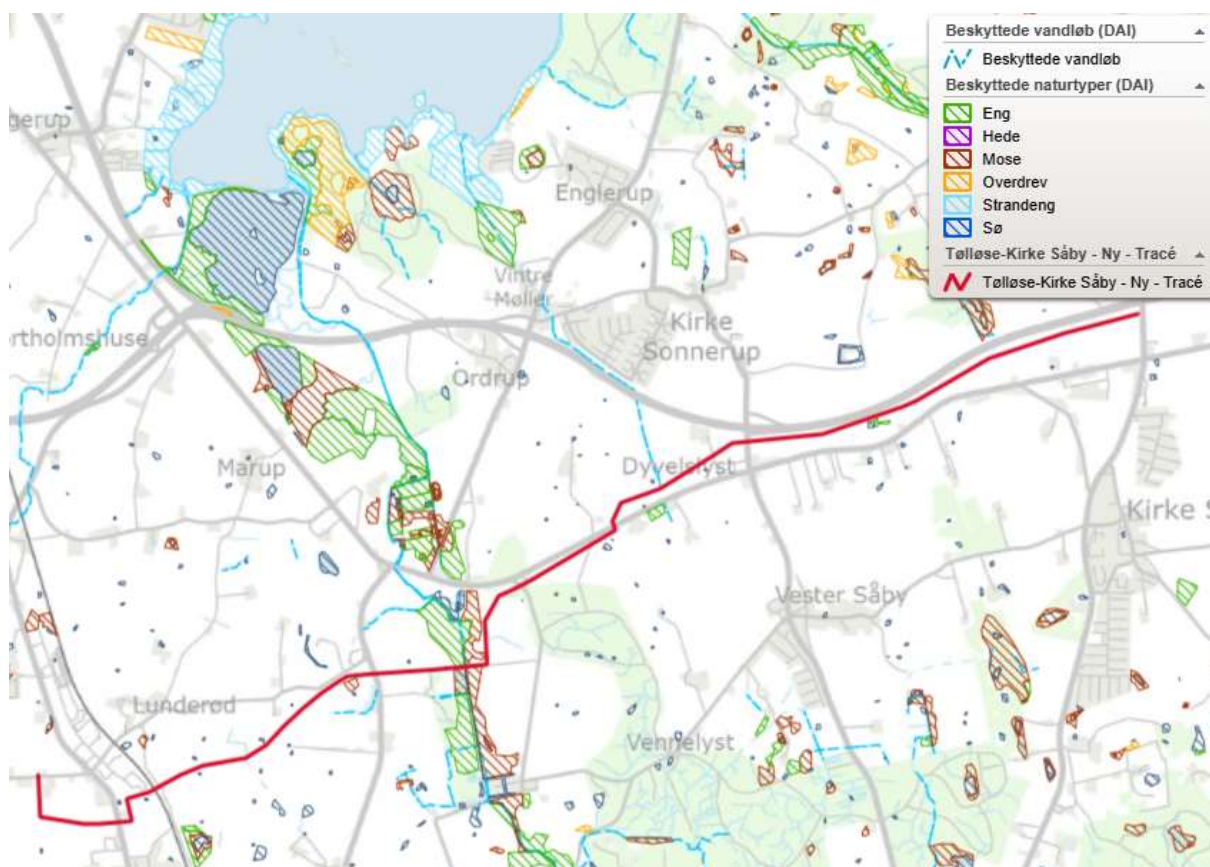
6.8 Samlet vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter

SGAV har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV arter som vil kunne blive påvirket væsentligt af projektet. Projektet indebærer ikke ændring af beskyttede sten- og jorddiger, fældning af gamle træer, nedrivning eller ombygning af ældre bygninger, ændringer af overfladevand herunder af søer og vandhuller m.m., som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, markfirben, padden eller øvrige bilag IV-arter. Der ryddes enkelte træer i et levende hegn i forbindelse med projektet, men der ryddes ikke passager som kan fungere som ledelinjer, levesteder eller spredningskorridorer. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet.

SGAV vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre væsentlige negative påvirkninger på bilag IV-arter, da projektet ikke medfører forsætligt drab af individer eller beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for arterne i deres naturlige udbredelsesområder i og nær projektområdet.

7 § 3 beskyttet natur (naturbeskyttelsesloven)

Naturbeskyttelseslovens § 3 har til formål at beskytte naturtyperne mod ændringer i deres naturtilstand og dermed undgå udryddelse. De nærmeste § 3 områder omfatter vandløb, enge, moser og søer (Figur 3).

Figur 3 – oversigt over § 3 beskyttede naturtyper og vandløb i nærheden af ledningstracéet (markeret med rød farve).

Tracéet krydser det beskyttede vandløb Elverdams Å med tilstødende eng- og moseområder i UB 7 og et eng- og søområde mellem Torkilstrup Genbrugsstation, beliggende på Landevejen 75, og Holbækmotorvejen i UB 12. Ligeledes krydses de § 3 beskyttede vandløb Tilløb til Elverdams Å og forlængelsen af Vintre Møllebæk som begge er rørlagte, i henholdsvis UB 5 og UB 10. Alle krydsningerne foretages ved styret underboring. De resterende naturområder krydses ikke, men tracéet etableres i nærheden af et antal § 3 beskyttede naturområder. Det drejer sig om 22 søer, som er placeret inden for ca. 25-200 meter af tracéet, 2 moser beliggende inden for ca. 25-185 meter af tracéet og 2 engområder beliggende inden for ca. 100 meter af tracéet. Naturområderne uden for projektområdet påvirkes hverken direkte eller indirekte i anlægsfasen, grundet afstanden til og manglende hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og naturområderne. I driftsfasen vil der ikke være aktiviteter eller emissioner fra ledningsanlægget, som kan påvirke nærliggende § 3-områder, da gassen løber i et nedgravet og lukket system.

7.1 Påvirkninger fra anlægsarbejdet

Selve gravearbejdet er placeret uden for afgrænsningen af § 3 beskyttede natur og vil derfor ikke påvirke arealerne. Områdets jordbundsforhold er overvejende karakteriseret ved at være meget sandblandet lerjord, mens kortere dele af tracéet passerer gennem lerjord, lerblandet sandjord og kalkholdig jord. Hvis der er risiko for, at der kan opstå dræneffekter i forbindelse med sandforing af rør i umiddelbar nærhed til naturområder nedlægges lerskotter med ca. 50 meters afstand for at bryde en potentiel dræneffekt. Bygherre vurderer, at eventuelle støvpåvirkningerne fra anlægsarbejdet er lokale, kortvarige og ikke væsentlige for naturområderne i og i nærheden af projektområdet.

Vand fra tørholdelse af rørgrave bortledes til nedsivning i et punkt i terrænet minimum 25 meter fra recipienter, med hældning væk fra recipienter og uden risiko for, at overfladevandet løber overfladisk af

til nærliggende vandforekomster og beskyttede naturområder. Ved tørholdelse af boregruber bortskaffes vandet sammen med borremudderet til godkendt modtageanlæg. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at redegøre nærmere for de præcise udledningspunkter i terrænet og for eventuelle vandmængder som afhænger af grundvandsstand, konkret nedbørsforhold på anlægstidspunktet samt drændybden på den enkelte matrikel. Bygherre vurderer, at der er tale om en begrænset vandmængde. Det skyldes rørgravens dimensioner, det faktum at rørgraven og boregruber kun står åben i op til 4 dage, at boregruberne kan rumme den anvendte mængde boremudder inklusiv skybrudshændelser, samt at bortledning af overfladevand fra boregruber som har været i kontakt med boremudder sker til godkendt modtageranlæg.

7.1.1 Påvirkning fra underboring

Ledningstracéet krydser tre § 3-beskyttede naturområder og tre § 3 beskyttede vandløb. Bygherre oplyser, at projektet ikke påvirker naturområderne fysisk i forbindelse med anlægsarbejdet, fordi krydsning af den beskyttede natur sker ved styret underboring og fordi arbejdsarealerne placeres uden for naturafgrænsningen. Det betyder, at der ikke vil ske en direkte påvirkning af naturområderne, idet jordoverfladen ikke brydes.

For alle underboringer gælder, at der kan være potentielle påvirkninger i tilfældet af blow-out enten på terræn i beskyttet natur eller i beskyttet vandløb. Bygherre oplyser, at der altid udarbejdes beredskabsplaner i samarbejde med boreentreprenøren og den pågældende kommune, ligesom at underboringen udføres på en måde, hvor risikoen for blow-out mindskes mest muligt. Beredskabsplanerne er med til at sikre, at boremudderet ikke løber til og spredes i beskyttet natur ved et eventuelt blow-out, men opsamles hurtigst muligt og med mindst mulig påvirkning af den beskyttede natur. I tilfælde af et blow-out på terrestrisk natur vil udsivende boremudder blive fjernet med skov og/eller slamsuger eller anden pumpe, uden at der køres i naturområderne, hvorfor området ikke påvirkes væsentlig.

For et eventuelt blow-out i Elverdams Å oplyser bygherre, at der vil kunne udledes op til 4 m³ boremudder pr. udslip. Et blow-out med boremudder vil hurtigt efter opdagelse blive inddæmmet med brøndring eller sandsække, hvorfra boremudderet efterfølgende kan suges op. Proceduren for håndtering af et eventuelt blow-out i forbindelse med underboringen af Elverdams Å er beskrevet i afsnit 4.3.1.1 om Elverdams Å. I tilfælde af et blow-out i et vandløb kan ca. 90 % af boremudderet opsamles. De resterende 10 % vil blive fortyndet i vandfasen og sedimenteres på vandløbstrækninger med lav strømhastighed nedstrøms fra krydsningsstedet. På baggrund af mængden af borremudder som frigives ved et evt. blow-out og som følge af, at det frigivne boremudder vil spredes og sedimenteres over et stort område, vurderer bygherre, at påvirkningen på de nedstrøms beliggende § 3 beskyttede naturområder fra et eventuelt blow-out vil være lokal og kortvarig. Der er dermed ikke risiko for tilstandsændring af de nedstrøms beliggende naturområderne.

Ved krydsningen af de to rørlagte vandløb, Tilløb til Elverdams Å og forlængelsen af Vintre Møllebæk, sker dette ligeledes ved styret underboring. Som ved de øvrige underboringer er der en risiko for blow-out i forbindelse med underboringsarbejdet. Da vandløbene løber i lukkede rør, vil de ikke blive påvirket af evt. udsivende borremudder, og der er derfor ikke risiko for, at tilstanden af de rørlagte vandløb bliver påvirket af projektet.

For blow-out på terrestrisk natur oplyser bygherre, at et potentielt blow-out varierer i størrelsesordenen fra en skovfuld og op til 4 m³. Bygherre oplyser, at der ikke anvendes køreplader på beskyttet natur i anlægsfasen ej heller ved oprensning af et potentielt blow-out. Det skyldes, at der er tale om en meget lokal og kortvarig påvirkning og, at mulige blow-out-områder kan tilgås til fods med sugeslange fra slamsuger. Derfor vil kørsel og parkering på beskyttede naturområder ikke finde sted. Bygherre vurderer, at de arealer, som kunne blive påvirket ved blow-out i forbindelse med underboringerne, udgør en

meget lille del af det samlede naturområde. Dertil vurderer bygherre, at de potentielle påvirkningerne vil være meget lokale og kortvarige, idet boremudder fra et blow-out hurtigt fjernes fra terrænoverfladen, hvorfor påvirkningen af jordbunden ikke vurderes at være væsentlig for flora og fauna i områderne. I alle tilfælde vil boremudderet fjernes så hurtigt og effektivt som muligt, jf. beredskabsplanen

7.2 Samlet vurdering af påvirkninger på § 3 beskyttet natur

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet i hverken anlægs- eller driftsfasen vil medføre væsentlige negative påvirkninger af naturområderne omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. SGAV vurderer, at der ikke er risiko for permanente tilstandsændringer eller udledning af forurenende stoffer til nærliggende § 3 beskyttede naturtyper. Projektets medfører ikke emissioner eller risiko for udledning af vand til nærliggende § 3 beskyttede naturtyper, herunder vandløb, ligesom projektet ikke vurderes at forhindre passage for fauna til nærliggende naturområder.

8 Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

Bygherre oplyser, at anlægsperioden vil have en varighed på ca. 6 måneder og forløbe fra uge 32 – 2025 til uge 4 2026. Anlægsarbejder inden for Lejre Kommune følger Lejre Kommunes regulativ for begrænsning af støj-, støv- og vibrationsgener fra erhvervsmæssige bygge- og anlægsarbejder⁵, mens anlægsarbejder inden for Holbæks Kommune følger Holbæk Kommunes forskrift for bygge- og anlægsarbejder⁶. Alle støjende aktiviteter, foregår inden for normal arbejdstid, som er mandag-fredag kl. 7-18, samt lørdag kl. 7-14 i Holbæk Kommune og kl. 8-14 i Lejre Kommune.

8.1 Støj og vibration

I driftsfasen er der tale om en gasledning, der transporterer gas ved et tryk på maksimalt 19 bar (lav gashastighed). En lav gashastighed reducerer vibrationer og medfører et lavt støjniveau, der ikke kan registreres i terrænniveau. Der vil derfor ikke være støj- eller vibrationsgener fra rørledningen, efter etableringen, men støj- og vibrationsgener kan forekomme i anlægsfasen.

8.1.1 Støjgener i forbindelse med anlægsarbejdet

Gasledningen anlægges hovedsageligt over åben mark. Etablering af et underjordisk ledningsanlæg omfatter støjende aktiviteter svarende til normalt anlægsarbejde, idet der anvendes anlægsmaskiner som gravemaskiner, rendegravere og eventuelt traktorer, borerig og trækspil, eventuelt pumpeudstyr samt lastbiler til levering og transport af materialer, sand, vand og borevæske. Aktiviteter som kan medføre en øget støjpåvirkning omfatter transport af materiale og maskiner til projektet, anlægsarbejde i forbindelse med etablering af gasledningen i åben grav og arbejdet omkring styret underboring.

Bygherre estimerer, at der maksimalt vil være 135 transporter i anlægsfasen, hvilket vil medføre øget trafikal støj i og omkring projektområdet. Transporterne vil være fordelt ud over tracéet fulde længde og finde sted løbende over anlægsperioden. Der er derfor tale om en begrænset påvirkning på den enkelte lokalitet langs tracéet. Bygherre vurderer, at den øgede trafikstøj ikke vil have væsentlig betydning for omkringboende, idet anlægsarbejdet på de enkelte delstrækninger er kortvarigt og løbende flytter sig langs ledningstracéet, hvorfor der ikke arbejdes på hele strækningen i hele anlægsperioden. Transport til de enkelte delstrækninger, vil derfor kun finde sted i en del af anlægsperioden.

⁵ Regulativ for begrænsning af støj-, støv- og vibrationsgener fra erhvervsmæssige bygge- og anlægsarbejder i Lejre Kommune. <https://www.lejre.dk/borger/bolig-byggeri-og-affald/stoej-roeg-og-dyr/stoev-stoej-og-vibration> (30-01-2025).

⁶ Forskrift for bygge- og anlægsarbejder i Holbæk Kommune. <https://holbaek.dk/media/65350/forskrift-for-bygge-og-anlaegsarbejder.pdf> (30-01-2025).

Anlægsarbejdet med etablering af gasledningen i åbengrav flytter sig løbende. På de enkelte lokaliteter vil rørgraven maksimalt stå åben i fire dage, hvorefter anlægsarbejdet bevæger sig videre langs tracéet. Støjende aktiviteter på de enkelte delstrækninger vil derfor foregå i en begrænset periode og sker inden for normal arbejdstid. Boregruber til de styrede underboringer står åbent i maksimalt fire dag. Selve borearbejdet forgår inden for normal arbejdstid, men det kan blive nødvendigt at udføre borearbejde flere på hinanden følgende dage. Støj i forbindelse med den enkelte underboring vil kun forekomme inden for normal arbejdstid og have en varighed på maksimalt fire dag. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at der ikke vil være væsentlige støjgener som følge af projektet i anlægsfasen.

8.1.2 Vibrationer

Bygherre oplyser, at projektet vil medføre vibrationsgener svarende til normalt anlægsarbejder og trafik. Anlægsarbejdet flytter sig løbende lang tracéet og der arbejdes kun i kort tid på de enkelte dele af projektet. Transporterne vil køre til forskellige steder på tracéet og trafikmængden for de enkelte steder vil derfor være lavere end det samlede antal på maksimalt 135 transporter. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at der ikke vil være væsentlige vibrationsgener som følge af projektet i anlægsfasen.

8.2 Støvgener

Ledningsanlægget støver ikke i drift. I anlægsfasen kan anlægsarbejdet og den øgede trafik i forbindelse med projektet medføre midlertidige støvgener i tørre perioder. Er jorden meget tør, kan graden af støvemissioner reduceres ved at vande området med rent vand. Bygherre foretager en konkret vurdering i forbindelse med anlægsarbejdet eller hvis naboer henvender sig. Desuden etableres de midlertidige køreveje ved hjælp af køreplader, som vil reducere støvgenerne i anlægsfasen. Det er SGAV's vurdering, at eventuelle støvpåvirkninger fra anlægsarbejdet er lokale, kortvarige og ikke væsentlige for hverken nærliggende naturområder eller omkringboende.

8.3 Lysgener

Der vil i driftsfasen ikke være lyssætning af nogen art forbundet med projektet. Anlægsarbejdet er planlagt til overvejende at finde sted i dagtimerne. Bygherre oplyser, at der ved arbejde i de mørke timer, inden for normal arbejdstid, vil være belysning på entreprenørmaskinerne. Arbejdslyset placeres nedadrettet mod jorden, således at lyset ikke giver anledning til væsentlige gener for omgivelserne, herunder de omkringboende og trafikanter i området. Eventuelt stationær lyssætning vil være rettet mod rørgraven eller boregruberne. SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre væsentlige lysgener for omgivelserne i anlægsfasen, idet der er tale om en begrænset anlægsperiode samt at der tages hensyn til, at arbejdslyset ikke generer omkringboende eller trafikanter i nærheden af tracéet.

8.4 Lugt- og luftgener

Gasledningen konstrueres som et nulemissionsanlæg og fjernovervåges konstant for afvigelser. Eviden udfører arbejdet med gasledninger og gasinstallationer under omfattende sikkerhedskrav og standarder, der sikrer, at installationer fungerer efter hensigten og konstruktionerne er udført korrekt. I driftsfasen transporteres gassen i lukkede systemer uden luft- eller lugtgener nær ledningsanlægget.

I anlægsperioden vil luft- og lugtgener være begrænset til emission af udstødningsskasser fra entreprenørmaskinerne, som potentielt kan resultere i luft- og lugtgener for omgivelserne. SGAV vurderer, at emissionerne sker i et begrænset omfang i et område med overvejende gode spredningsforhold og er af midlertidig karakter, hvorfor projektet ikke vurderes at give anledning til væsentlige luft- eller lugtgener for omkringboende.

8.5 Samlet vurdering af påvirkninger fra støv, støj, lys, lugt m.m.

SGAV vurderer, at projektet samlet set ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger fra støv, vibrationer, støv, lys, luft eller lugt i hverken anlægs- eller driftsfasen. Eventuelle gener forbundet med projektet vil være knyttet til anlægsfasen, men er af kortvarig karakter og ikke væsentlige for nærområdet og de omkringboende.

9 Ressourcer, affald og spildevand

Ledningsanlægget transporterer gas i driftsfasen uden forbrug af råstoffer, produkter eller vand, og uden produktion af affald. Der er ingen færdigvarer eller restprodukter i driftsfasen, som frigives til miljøet. Al ressourceforbrug, samt generering af affald og spildevand knytter sig derfor til anlægsfasen.

9.1 Ressourcer

Bygherre oplyser, at der anvendes ca. 454 tons stål til rør og fittings og maksimalt 1100 m³ rent sand til sandomfyldning om rørene. Der anvendes ca. 270 m³ vand og ca. 7 tons bentonit (ca. 256 kg borevæske pr. meter underboring) samt op til 1 % additiver til underboringsarbejdet. I nogle tilfælde kan boremuddet fra borer, som ikke har været i kontakt med jord indenfor områdeklassificering, genbruges. Det afhænger af jordbundsforholdene for de enkelte borer. Vand, bentonit og additiver til underboringerne medbringes af boreentreprenøren og mængden er gældende under forudsætning af, at der ikke genbruges boremudder. I tilfælde af, at boremudder kan genbruges, vil det samlede forbrug falde tilsvarende. Boremudder fra områdeklassificeret område ved Hjortholmvej genanvendes ikke.

Der forventes, at der anvendes ca. 474 m³ vand til trykprøvning af rørledningen. Vand til trykprøvning medbringes enten af entreprenør eller der anvendes vand fra lokal vandboring eller vandforekomst efter aftale med den kommunale vandmyndighed. Boreentreprenøren medbringer selv det nødvendige vand til mandskabsfaciliteter, som skønnes at udgøre mindre end 10 m³.

9.2 Affald og spildevand

Bygherre oplyser, at der i forbindelse med anlægsarbejdet vil blive genereret en mængde afskårne rør og fittings i stål (maksimalt 5 tons), som bortskaffes efter gældende regler. Fra projektets underboringer bortskaffes op til 277 tons brugt boremudder til godkendt modtager med henblik på genanvendelse, hvis muligt, ellers deponi. Hvis boremudder fra en eller flere borer kan genbruges, vil mængden som skal bortskaffes blive mindre. De ca. 474 m³ vand til trykprøvning af rørledningen, vil efter trykprøvningen blive bortskaffet efter aftale med hhv. Holbæk og Lejre Kommune. Vand fra tørholdelse af boregruber der har været i kontakt med boremudder, pumpes op af boregruben med dykpumpe og bortledes til spildevandssystemet efter aftale med den pågældende kommune. Samme fremgangsmåde benyttes for områder, hvor lokal nedsivning, ikke er muligt. Spildevandet fra mandskabsfaciliteter opsamles og bortskaffes til spildevandssystem.

9.3 Samlet vurdering af påvirkninger på ressourcer, affald og spildevand

SGAV vurderer på baggrund af bygherres oplysninger, at projektets anvendelse af råstoffer er begrænset til det nødvendige og at bortskaffelse af affald kan ske efter gældende regler på området uden væsentlige negative påvirkninger på miljøet. Derudover er der tale om en begrænset mængde spildevand, som bortskaffes efter gældende regler, hvorfor projektets spildevand ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på miljøet.

10 Kystnærhedszonen

På den midterste del af tracéet er en strækning på ca. 2,2 km placeret inden for kystnærhedszonen. Formålet for kystnærhedszonen er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og land-

skabelig værdi i området. SGAV vurderer, at projektet ikke er i strid med kystnærhedszonens bestemmelser, da projektet udelukkende omfatter underjordiske anlæg og der derfor ikke etableres nye anlæg, som potentielt kan skærme kysten eller ændre naturværdien i nærområdet.

11 Bygge- og beskyttelseslinjer

Projektet krydser skovbyggelinjer flere steder langs ledningstracéet. Skovbyggelinjernes formål er, at sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet og at bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyreliv. Ikke-synlige anlæg inden for skovbyggelinjerne er foreneligt med deres begrænsninger og kræver derfor ikke dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17.

Projektet krydser to beskyttede sten- og jorddiger med styret underboring. Nogle sten- og jorddiger er omfattet af museumslovens § 29a og fungerer som vigtige levesteder for planter og dyr samt har en visuel betydning for oplevelsen af landskabet. Med sten- og jorddigernes beskyttelse bevares en kulturhistorisk og landskabelig værdi samt en biologisk værdi for dyr og planter liv samt deres spredningsmuligheder i landskabet. SGAV vurderer, at projektet ikke tilsidesætter beskyttelsens formål, da de beskyttede sten- og jorddiger krydses med styret underboring og dermed hverken gennembrydes eller på anden vis ændres, ligesom der ikke foretages terrænændringer indenfor 100 meter af digerne.

Projektet krydser en fortidsmindebeskyttelseslinje omkring et fredet fortidsminde øst for Torkildstrup Genbrugsplads. Realiseringen af projektet forudsætter, at der kan opnås dispensation fra Lejre Kommune, til at underbore fortidsmindebeskyttelseslinje.

Projektet krydser åbeskyttelseslinjen omkring Elverdams Å, der adskiller Lejre og Holbæk Kommune. Åbeskyttelseslinjen har til formål at sikre, at området omkring den enkelte å forbliver et værdifuldt landskabselement og levested for dyre- og planteliv. Der må derfor ikke som udgangspunkt foretages tilplantninger eller ændringer i terrænet inden for beskyttelseszonen. Der vil ikke ske varige tilstandsændringer inden for områderne omfattet af åbeskyttelseslinjen som følge af projektet, idet områderne reetableres umiddelbart efter anlægsarbejdet.

Ledningsanlægget krydser ikke andre beskyttelseslinjer eller udlagte råstofområder. SGAV vurderer, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer, idet projektet ikke tilsidesætter formålet med disse.

12 Fredede områder

Tracéet passere en fredning over en distance på ca. 2,6 km igennem arealfredningen Åstrup Gods. Ifølge fredningskendelsen (nr. 05446.00) fremgår det, at arealerne fredes således, at tilstanden på dem ikke må forandres, og at de, med visse undtagelser, udelukkende skal kunne udnyttes på samme måde som hidtil, fortrinsvis som landbrugsarealer. Fredningen omfatter både landskabsmæssige og bygningsmæssige interesser og restriktioner. Da ledningen nedgraves og arealerne efterfølgende reetableres vil der, bortset fra mærkestandere ikke være synlige spor i landskabet. Det vurderes derfor, at projektet ikke i strid med fredningens formål.

Øst for Torkildstrup Genbrugsplads krydser tracéet ud over fortidsmindebeskyttelseslinjen også et kulturarvsareal som er udpeget på baggrund af de mange gravhøje i området. Kulturarvsarealer er ikke i sig selv frede, men har til formål at gøre bygherrer opmærksom på, at der er væsentlige fortidsminder i området. Findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet, og fundet anmeldes til Roskilde Museum, som er ansvarlig for arkæologiske undersøgelser i Lejre Kommune.

12.1 Reservater og naturparker

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke svækker bestanden af vildtlevende fugle eller pattedyr, hvorfor projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet. SGAV har ikke kendskab til faktiske planer herom inden for projektområdet.

13 Jordforurening og drikkevandsinteresser

Der er ikke registreret kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, men Hjortholmvej, som krydses med styret underboring, er omfattet af regionens områdeklassificering. Det forventes derfor, at overfladejorden er lettere forurenet, hvorfor der er krav om analyse heraf. Bygherre oplyser, at der er særlig opmærksomhed på jordarbejder inden for områder med jordforurening og at jord fra den enkelte matrikel hverken flyttes væk eller rundt på arealet. Bygherre oplyser, at, boremudder fra underboringen af områdeklassificeret område ikke genanvendes, men bortskaffes til godkendt modtageanlæg. Efter boringen efterlades jordmatricen omkring boreskakten og boregruben mættet med boremudder i få centimeters tykkelse, hvorfor der ikke er risiko for, at der sker en mobilisering af borevæskeprodukter. Boregruberne fyldes efter borearbejdet er afsluttet med den fra boregruben opgravede jord. I tilfælde af et blow-out i forbindelse med underboringen af områdeklassificeret område, opsamles boremuddret fra terræn med håndredskaber eller slamsuger og tilføres til start- eller slutgruben, så eventuel lettere forurenet jord ikke mobiliseres til omkringliggende områder. I tilfælde af, at der er behov for sandopfyldning og derved risiko for, at der kan opstå dræneffekter, vil der blive anvendt lerskotter, for at forhindre dette. Der er derfor ikke risiko for at eventuel jordforurening fra områdeklassificeringen mobiliseres til omkringliggende områder gennem grundvandet. Bygherre vurderer, at anlægsarbejdet ikke vil have betydning for drikkevandsinteresserne i området.

Tracéet krydser indvindingsopland inden for område med særlige drikkevandsinteresser. På denne delstrækning foretages 3 underboringer. Indvindingsoplandet dækker alle grundvandsforekomster, som projektområdet krydser (tabel 2, på nær DK201_dkms_3651_ks). Tracéet krydser desuden indvindingsopland uden for områder med særlige drikkevandsinteresser. På denne delstrækning foretages en enkelt underboring. Bygherre oplyser ligeledes, at det forud for underboringerne sikres, at der ikke bruges additiver, som kan mobiliseres i en radius som kan nå drikkevandsforekomster. Indvindingsoplandet dækker over 2 terrænnære grundvandsforekomster (DK202_dkms_3639_ks og DK202_dkms_3652_ks) og 1 dyb grundvandsforekomster (DK202_dkms_3625_kalk).

Som nævnt i afsnit 4.2 Grundvand, er størstedelen af tracéet beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser, mens en ca. 2,1 km lang strækning fra fredningen Åstrup Gods og mod vest, ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser. Ligesom tracéet krydser flere indvindingsoplande både inden for og uden for områder med særlige drikkevandsinteresser.

13.1 Påvirkning af drikkevandsindvindingen

Projektet medfører ikke påvirkning af grundvandsforekomsternes tilstand (se afsnit 4.2 om grundvandsforekomster), men de terrænnære grundvandsforekomster DK202_dkms_3187_ks og DK202_dkms3137_ks kan give anledning til påvirkning af drikkevandsindvindingen. Årsagen er pesticider. Bygherre oplyser, at projektet ikke udleder miljøfremmede stoffer, herunder pesticider, og at de anvendte borevæskeprodukter i forbindelse med de styrede underboringer hverken indeholder pesticider eller biocider over drikkevandskvalitetskravet. SGAV bemærker, at overskridelse af drikkevandskvalitetskravet er gældende for alle stoffer, som kan frigives i forbindelse med projektet, og er dermed ikke begrænset til, hvad der tidligere har medført påvirkning af drikkevandsindvindingen. SGAV vurderer, at projektet ikke vil påvirke nuværende drikkevandsindvinding i området.

13.2 Samlet vurdering af påvirkninger på drikkevandsinteresser

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil medføre jordforurening eller mobilisering af nuværende jordforurening på en sådan måde, at det potentielt kan medføre væsentlige negative påvirkninger på nærliggende jorde eller drikkevandsinteresser. I vurderingen har SGAV lagt vægt på, at eventuelt forurennet jord håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med gældende regler, at den potentielle jordforurening ikke flyttes rundt på eller ud fra matriklen, at der anvendes lerskotter ved risiko for dræneffekter samt at den anvendte mængde boremudder ikke genanvendes men bortskaffes som affald til godkendt modtageanlæg. Projektet omfatter ikke øvrige emissioner eller aktiviteter, der kan mobilisere jordforureninger, og projektet medfører derfor ikke risiko for at forringe forureningstilstanden i områderne for drikkevandsinteresse.

14 Arealanvendelse og landskabspåvirkning

Der foreligger ikke vedtaget lokalplan for området, ligesom projektet ikke etableres i et tæt befolket område, dog i nærheden af bebyggelse i Tølløse, der er beliggende i byzone. I forbindelse med krydsningen af det fredede område Åstrup Gods krydser tracéet en vedtaget økologisk forbindelse som følger forløbet af Elverdams Å og et område med naturbeskyttelsesinteresser øst for Elverdams Å. Ligeledes krydses et område med potentielle naturbeskyttelsesinteresser inden for fredningen. Derudover krydses et område med potentiel økologisk forbindelse ca. 1 km sydvest for Torkilstrup.

Store dele af ledningstracéet er placeret i områder som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde i henholdsvis Lejre Kommunes Kommuneplan 2021 og Holbæk Kommunes Kommuneplan 2021. Derudover krydser projektet områder som er udpeget som bevaringsværdigt landskab og værdifuldt kulturmiljø i kommuneplanerne for både Lejre Kommune og Holbæk Kommune, samt landskab med kulturhistorisk bevaringsværdig i Lejre Kommune. SGAV vurderer, at projektet ikke vil være i strid med beskyttelsen af de landskabelige interesser, idet der er tale om et underjordisk anlæg, som reetableres efter anlægsarbejdet, samt at anlægsarbejdet ikke medfører fældning af beplantning foruden mindre enkeltstående buske. Karakteren af landskabet påvirkes derfor ikke væsentligt.

SGAV vurderer, at arealanvendelsen ikke vil have væsentlig påvirkning for de landskabelige eller kulturhistoriske interesser i området eller for lodsejerne, da markarealerne efter anlægsarbejdet fortsat kan anvendes til almindelig landbrugsmæssig drift, og anlægget på offentlige vejnetmatrikler vil blive placeret efter gæstprincipper uden egentlig behov for driftsmæssig indgriben. Bygherre har ikke oplyst, og SGAV har ikke kendskab til øvrige historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

15 Oversvømmelsesrisici og lavbundsområder

Projektet krydser enkelte mindre arealer, som Holbæk Kommune i deres Kommuneplan 2021 har udpeget som potentielt oversvømmelsestruede områder. I Lejre Kommune krydser tracéet ikke områder som er udpegede som oversvømmelsestruede. Bygherre oplyser, at det for ledningsanlægget gælder, at det ikke kan etableres, hvis projektområdet er oversvømmet. Anlægsarbejdet vil derfor tilrettelægges, så der ikke arbejdes på dage, hvor der er udsigt til oversvømmelse. Så snart ledningsanlægget er etableret, er dets funktionalitet og beskaffenhed i drift ikke sårbar over for stigende vandstand. Der er flere områder udpeget som lavbundsarealer inden for projektområdet. Da ledningsanlægget tåler at ligge under permanent vandmættet jord, vil projektet ikke hindre genskabelse af vådområder eller lavbundsprojekter. Projektet medfører ikke dræneffekter i hverken anlægs- eller driftsfasen, de omkringliggende dræn kan omlægges/afblændes uafhængigt af gasledningens tilstedeværelse og projektet medfører ikke påvirkning på vandmiljø eller -flow, hvorfor et vådområde- eller lavbundsprojekt kan gennemføres.

16 Forventelige kumulative påvirkninger

Bygherre oplyser, at der ikke er kendskab til anlægsprojekter nær projektområdet, der i anlægs- eller driftsperioden kan medføre kumulative forhold. Det er SGAV's vurdering, at der med projektet ikke er risiko for kumulative effekter, der kan give væsentlige miljømæssige gener. Det skyldes, at eventuelle gener i forbindelse med anlægsarbejdet vurderes at være lokale og af midlertidig karakter, hvorfor projektet ikke medfører øget kumulative påvirkninger af miljøet sammen med andre lignende anlæg eller aktiviteter i området.

17 Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet projektet ikke forårsager emissioner til miljøet eller påvirkninger af Vadehavet. Der skal dermed ikke ske sagsbehandling efter Espoo-reglerne.

18 Samlet vurdering af projektet

Projektet vurderes ikke at medføre væsentlige negative påvirkninger af bilag IV-arter, udpegningsgrundlaget for nærmeste Natura 2000-områder eller andre fredede arter negativt. Realisering af projektet vurderes ikke at medføre tilstandsændringer for målsatte vandområder jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen, eller i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke generer emissioner eller udledninger af miljøfremmede stoffer til luften eller til våde recipienter. Det er derfor SGAV's vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste grundlag ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

19 Høring af myndigheder og berørte parter

SGAV foretager en høring af Lejre Kommune, Holbæk Kommune, Vejdirektoratet, Banedanmark, Roskilde Museum, Museum Vestsjælland og øvrige berørte parter i perioden 13. marts til 3. april 2025, samt en supplerende høring i perioden 11. april til 7. maj 2025. De indkomne kommentarer fremgår af vedlagte høringsnotat og indarbejdes i afgørelsen.

20 Offentliggørelse

SGAV's afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på SGAV's hjemmeside www.sgavmst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 13. maj 2025. Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

21 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/vejledning/).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til SGAV, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 12. juni 2025.

21.1 Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter SGAV's afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet til lægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.”

SGAV's afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. Miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

Med venlig hilsen

Nicolaj Golles Rasmussen
Miljøvurdering og Plan
+45 23 11 97 43
nicgr@sgav.dk

Bilag:

Bilag 1: Bygherres ansøgning
Bilag 2: Projektbeskrivelse
Bilag 3: Kortbilag
Bilag 4: Vurdering af udpegningsgrundlaget for F105 og F107
Bilag 5: Bygherres supplerende oplysninger
Bilag 6: Forslag til beredskabsplan for blow-out
Bilag 7: Risikovurdering af borremudderprodukter
Bilag 8: Supplerende risikovurdering af borremudderprodukter
Bilag 9: Høringsnotat